

Flacăra

*Proletari din toate țările,
uniți-vă!*

23

Anul XV nr. 23 (575)
4 Iunie 1966

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

muzeul satului — 30 de ani

Trei decenii de activitate — timp în care s-a îmbogățit în permanență cu exponate unice, creștându-și o binemeritată faimă internațională. Treizeci de ani de când, pe malul lacului Herăstrău, a luat ființă — din inițiativa unor cărturari luminați ca prof. Dimitrie Gusti, scriitorul Victor Ion Popa, H. H. Stahl, Mihai Pop, Fl. Florescu și alții — muzeul citat azi în toate tratatele etnografice de prestigiu din lume. Muzeul — care s-a dezvoltat în mod deosebit în ultimii 18 ani, cuprinzând în prezent 62 de complexe alcătuite din 223 construcții diferite, cu un total de 17.500 obiecte etnografice originale — constituie un important punct de atracție al Capitalei noastre: numai în anul 1965 a fost vizitat de circa 500.000 vizitatori români și străini. Aniversarea a 30 de ani de existență a acestui ori-

ginal muzeu a fost marcată printr-o sesiune științifică specială și prin alte manifestări ce au avut loc în zilele de 27-29 mai. Sesiunea științifică a ascultat o serie de referate despre dezvoltarea Muzeului satului în anii puterii populare, despre rolul acestui muzeu în păstrarea și valorificarea culturii populare, despre felul în care muzeul oglindește ocupațiile poporului român și arhitectura noastră populară, despre problemele specifice muncii de conservare și valorificare a exponatelor etc. Participanții la sesiune au purtat discuții pe marginea referatelor, au făcut o vizită colectivă în muzeu și au asistat la ședința de constituire a cercului „Prietenii Muzeului satului” și la o serie de manifestări folclorice susținute de artiști amatori din satele regiunii București.

Sv.

coperta noastră

Tinerete.
Fotografie de
Hedy LOFFLER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scintei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”.

cel mai mare furnal din țară

Primul furnal cu capacitatea 1.700 mc de fontă pe șarjă a început să se înalțe la Combinatul siderurgic de la Galați. Acum câteva zile a fost turnată cea dintâi cupă de beton în cofrajele fundației ce va susține acest gigant industrial. Cinstea de a executa această operație a fost acordată unuia din cei mai buni muncitori de pe șantier, betonistului Gheorghe Ene, al cărui nume figurează de multă vreme pe lista fruntașilor în producție. Lucrările de fundație, cărora încă din primele zile li s-au imprimat un ritm accelerat, vor conține în final

peste 600 tone de armături metalice și peste 8.000 mc beton. Construcția primului furnal de 1.700 mc de la Galați, primul de această capacitate din țară, va fi și una dintre cele mai moderne, întreaga instalație fiind prevăzută să fie automatizată și înzestrată cu aparatură electronică de măsură și control. Printre constructorii noului obiectiv se află mulți dintre specialiștii care au lucrat la construcția furnalelor de 1.000 mc de la Hunedoara.

R. P.

meșterul mihai lăcătuș

cu străinătatea a organizat expoziții de artă populară românească, lucrările executate de Mihai Lăcătuș au fost prezente și apreciate. Mihai Lăcătuș nu este numai un vestit constructor ci și un instrumentist virtuos la cel mai vechi instrument popular din țara noastră, tilinca, obținând numeroase și valoroase premii.

Mihai Lăcătuș, care recent a împlinit 60 de ani, lucrează în prezent la o comandă de instrumente populare destinată unei expoziții în Mexic.

M. F.

cinema anima

Salutarea inițiativă a întreprinderii cinematografice București de a organiza „decada filmului de animație”, ne amintește că mai sînt doar câteva săptămîni pînă la Festivalul internațional de animație (Mamaia, 24-28 iunie). Urmărind programul acestor 10 zile de cinema anima, observăm grija cu care au fost selecționate peliculele, reprezentînd cele mai valoroase școli naționale din lume, personalități artistice remarcabile pe care, de altfel le întîlnim și în lista participanților la festival (U.R.S.S., Canada, Iugoslavia, Polonia, Franța, Cehoslovacia, Bulgaria și altele). Pînă la 1 mai își anunțaseră sosirea reprezentanții din 25 de țări cu 136 de filme. Juriul edi-

ției 1966 a festivalului, alcătuit din 7 persoane intru-nește reprezentanți ai tuturor genurilor de școli de animație afirmate în lume. Iată componența juriului: Ivan Ivanov-Vano (U.R.S.S.); John Hubley (S.U.A.); Paul Grimault (Franța); Bruno Bozzetto (Italia); Dušan Vukotić (Iugoslavia); Ion Popescu-Gopo, Eugen Jebeleanu (Republica Socialistă Romînia). Creații ale cunoscuților regizori Ion Popescu-Gopo, Ivanov-Vano, Vukotić au putut fi vizionate în cadrul acestei decade cinematografice alături de filmele altor mari creatori ca: Norman Mc Laren (Canada), J. Trnka (Cehoslovacia), J. Lenica (Polonia) etc.

Illeana ALEXIU

așteaptă oaspeți

Vacanța școlară și studenților va face ca în numeroase locuri din țară să reinvie larma caracteristică taberelor de odihnă. Pe litoral, unde încă de la sfîrșitul vacanței trecute edilii se îngrijesc să primească cum se cuvine pe acești oaspeți tineri și foarte tineri, numărul locurilor amenajate în tabere va fi de peste 18.000 în trei serii. Costinești, tradiționalul loc de recreere estivală a studenților, a fost reamenajat, sporindu-și în același timp capacitatea de cazare prin darea în folosință a unor cochete căsute cu etaj și a unui modern restaurant. Brăseria tineretului din incinta taberei a fost și ea supusă renovării și modernizării. La Năvodari copiii vor lua masa în sălile unui mare bloc alimentar dotat cu instalații perfecționate de preparare și servire

a hranei. Lucrările de reparare, de revizuire a instalațiilor, de innoire a mobilierului și de înfrumusețare au fost încheiate în toate taberele pentru elevi și studenți de pe litoral. Cluburile și bibliotecile de la Năvodari și Costinești vor pune în această vară la dispoziția oaspeților variate mijloace de recreere și distracție, capacitatea acestora fiind mult sporită în cursul lucrărilor din iarna trecută. Nici amenajările destinate sporturilor n-au fost date uitării. Amatorii de fotbal, volei, handbal etc. vor avea la dispoziție terenuri amenajate complet și echipament nou, iar iubitorii sporturilor nautice vor putea practica printre altele schiul pe apă și vinătoria subacvatică.

T. P.

la revedere în 1976!

La 26 mai „cei mai mari”, elevii claselor a XI-a din toate liceele, au trăit ultima lor zi de școală. La încheierea orelor de curs, o mică festivitate ad-hoc s-a încheiat cu o veritabilă bătaie de flori: „puștii”, elevii primelor clase elementare, au adus buchete pentru cei ce terminau școala.

După care, proaspeții absolvenți, au început să-și pregătească „toațele de gală”, pentru a participa la reuniunile special organizate cu prilejul acestui eveniment. Iată, în fotografie, un aspect de la reuniunea organizată

în seara de 27 mai la liceul „Spiru Haret” din Capitală. Absolvenții celor șase clase a XI-a (paralele) s-au întîlnit aici cu profesorii lor și cu învățătorii cu care au descifrat primele litere ale alfabetului în clasa I elementară. După câteva ore de veselie și exuberanță tinerească, cei aproape 200 de adolescenți participanți la reuniune și-au luat rămas bun de la școală și de la profesorii lor. „Succes la maturitate!” și „La revedere în 1976!” au fost urările cu care s-au despărțit

la „Împăratul romanilor“

Cel mai modern hotel-restaurant din Sibiu, „Împăratul romanilor“ care are venerabila vîrstă de 400 de ani și-a recăpătat de curînd această titlatură. Cineva a avut ideea să-i alcătuiască istoria. Veche de mai bine de patru secole, aceasta se împletește strîns cu istoria orașului însăși.

O traversare rapidă a celor patru secole de existență relevă cîteva momente interesante din istoria acestui hotel.

1555. Dintr-un document reiese că primăria orașului cumpără o clădire cu scopul de a deschide un restaurant „La steaua albastră”. Aici va poposi în 1699 celebrul călător italian Morando Visconti autorul primei hărți a Sibiului.

1714. În trecere prin Sibiu, se oprește aici, pentru cîteva ore, regele Carol al XII-lea al Suediei.

1772. Un oarecare Philippe Collignon ia în arendă localul, îl renovează și îi schimbă numele. „Steaua albastră” devine „Împăratul romanilor”, nume pe care localul și l-a reluat de curînd.

Un an mai tîrziu vine în oraș și e găzduit la „Împăratul romanilor” Iosif al II-lea, cel care în 1780 va deveni împăratul Austriei.

1846. Hotelul din Sibiu are un nou oaspete deosebit: ma-

rele compozitor și genial pianist Franz Liszt. În sala teatrului construit în 1788, el dă un memorabil concert.

1847. Trece prin Sibiu Johann Strauss „regele” valului și ca toți cei care s-au perindat pe aici trage la „Împăratul romanilor”. Se dansează în sfîrșit vals. La balurile oficiale și în localurile publice din Sibiu valsul era interzis de peste cincizeci de ani. În 1791 magistrații orașului îl declaraseră... interzis.

1868. Vine la Sibiu trupa de teatru a lui Mihail Pascaly avîndu-l ca sufleor pe Eminescu. La „Împăratul romanilor” marele poet stă ceasuri întregi de vorbă cu literați români din Sibiu și tot aici este sărbătorită așa cum se cuvine întreaga trupă română de teatru.

Mai tîrziu au trecut pe aici în diverse rânduri George Coșbuc, Octavian Goga, Mihail Sadoveanu.

Cine n-a mai fost în ultimii ani la Sibiu va recunoaște cu greu vechiul local. Complet renovat și modernizat, hotelul-restaurant din Sibiu a devenit azi un local de nivel internațional.

Tralan PROSAN

15 ani de activitate

La 1 iunie 1951, Teatrul de păpuși „Cravata roșie” din Brăila își ridică pentru prima oară cortina, dezvăluind micilor spectatori rodul activității unui grup de tineri entuziaști.

Astăzi, la a 15-a aniversare a teatrului, bilanțul cifric este edificator: 50 de premiere, 3 600 de spectacole, 687 453 spectatori.

În cinstea sărbătoririi unui deceniu și jumătate de exis-

tență a teatrului nostru, a avut loc în seara zilei de 29 mai 1966 un spectacol festiv alcătuit din fragmente ale celor mai reprezentative spectacole din cei 15 ani de activitate. Concomitent, holul teatrului găzduiește o expoziție cuprinzînd afișe, schițe de decor și păpuși din spectacolele de succes.

Marlus EXARHU

sticla în construcție

De curînd, în cadrul Institutului de cercetări și proiectări pentru construcții și materiale de construcții, a fost realizat pe cale experimentală pentru prima oară în țara noastră un nou material de construcții denumit „profile U din sticlă” și destinat construirii acoperișurilor de clădiri, confecționării pereților hălelor industriale și altor amplasamente. Noul material, conceput de inginerul Dumitru Teșulescu în colaborare cu maestrul Otto Kalman de la

fabrica de sticlă din Scăeni, este foarte rezistent la intemperii, realizează o foarte bună izolație termică dă efecte de lumină difuză și se poate monta într-un timp foarte scurt, cu un număr redus de suporturi de susținere. În urma trecerii cu mult succes a fazelor experimentale, prototipele profilelor U din sticlă vor intra în curînd în fabricație pe linia de geam laminat a fabricii de la Scăeni.

Florentin POPESCU

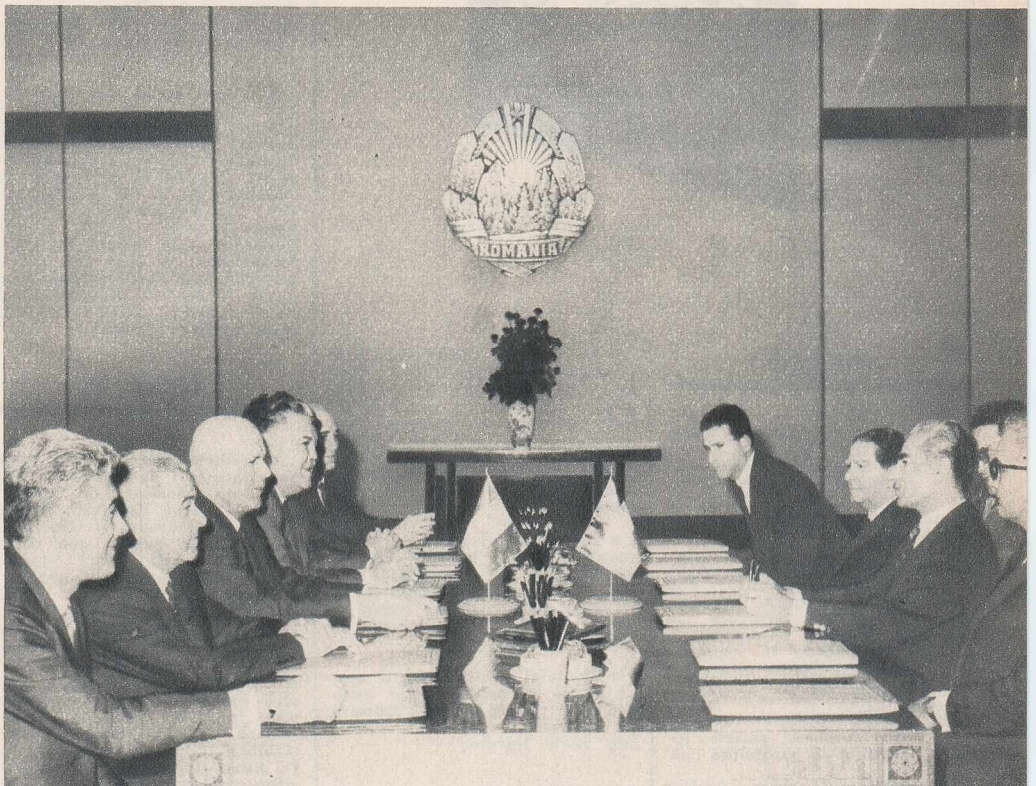
vom pescui loștrițe?

Valea Bistriței, a Vișeuului și a Tisei au rămas singurele zone din țara noastră de răspîndire naturală a loștriței. Supraviețuirea acestei rare specii de pește, cunoscut ca cel mai mare reprezentant al familiei salmonidelor (păstrăvilor) într-un bazin natural atât de restrîns, a determinat măsuri pentru conservarea lui: a fost interzis pescuitul loștriței, fiind ocrotită de lege ca monument al naturii. Organele de specialitate din cadrul Ministerului Economiei Forestiere se ocupă intens de găsirea unor metode științifice care să asigure dezvoltarea în condiții artificiale a icrelor și puietilor de loștriță în vederea repopulării și a altor ape de munte ca: Cerna, Mureșul superior, Lotru și Olt, ape în care loștrița a existat cîndva.

La păstrăvăria din Valea-Putnei (ocolul silvic Pojorîta) s-au făcut amenajări speciale

prin crearea de bazine cu debit permanent de apă din izvoare de munte, curată și bine oxigenată, cu fund pietros și nisipos în care au fost aduse cîteva exemplare mature de loștriță prinse din apa Bistriței la Barnar. Pe aceste exemplare, un colectiv condus de inginerul Aurel Neacșu — șeful serviciului economia vînatului din DREF Suceava — a efectuat timp de cîteva ani studii și cercetări privind comportarea acestui pește în captivitate, perioadele de depunere a icrelor, crearea celor mai bune tipuri de incubatoare pentru dezvoltarea icrelor și a puietului de loștriță. Aceste experimentări au fost încununate de succes, reușindu-se pentru prima oară în țara noastră, să se obțină mai întîi icre și apoi puiet apt pentru creșterea loștriței în captivitate.

F. MICHIOVICI

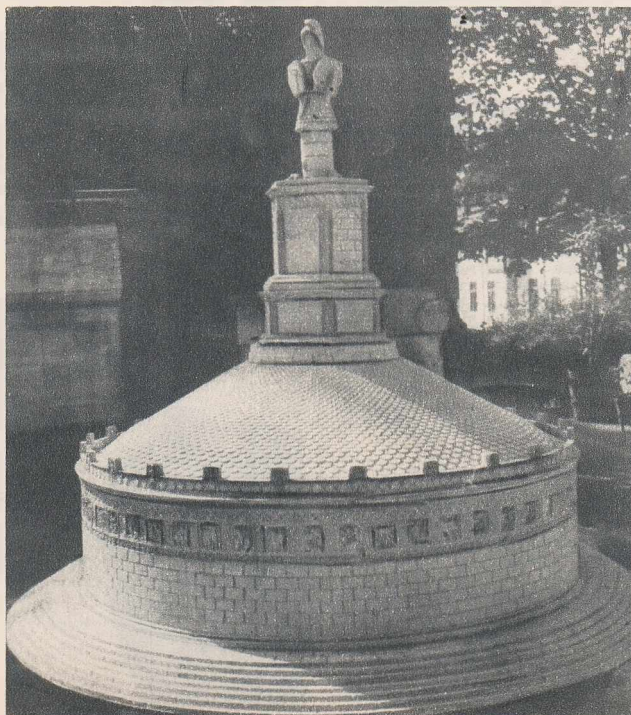
un mic tropaeum traiani

Muzeul de arheologie din Constanța s-a îmbogățit recent cu un exponat deosebit de interesant: un Tropaeum Traiani în miniatură. Piesa, care reprezintă o încercare de reconstituire a faimosului monument ridicat de români în anul 109 la Adamclisi, a fost așezată chiar în fața muzeului și atrage în jurul ei atenția vizitatorilor.

Inițial, așa cum se observă și în machetă, monumentul era încins cu 54 de blocuri, cu basorelieful (metope), reprezentînd scene de război și

din viața populației locale din epoca respectivă. Din cele 54 de metope cîte au existat, 47 au supraviețuit vremurilor (după lungi peregrinări prin diferite locuri) și se găsesc azi iarăși la Adamclisi unde sînt păstrate cu cea mai mare grijă. Ele se găsesc chiar în apropierea ruinelor monumentului și a altor vestigii importante ale trecutului, împreună cu care alcătuiesc un complex arheologic de o deosebită valoare pentru trecutul patriei noastre.

B. B.

La invitația președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România Chivu Stoica, Majestatea Sa Imperială Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr, Șahinșahul Iranului a făcut o vizită oficială în țara noastră între 27 mai și 3 iunie. În fotografie: aspect din timpul convorbirilor oficiale de la Palatul Consiliului de Stat.

SECOLUL AL XX-LEA A FOST CALIFICAT DREPT SECOL AL VITEZEI, SECOL AL ENERGIEI NUCLEARE, SECOL AL ZBORURILOR COSMICE. SÎNTEM OARE ÎNDREPTĂȚII SĂ-L NUMIM ȘI

un secol al matematicii ?

VÂLCOVICI

Caius IACOB

Alexandru FRODA

Paul CONSTANTINESCU

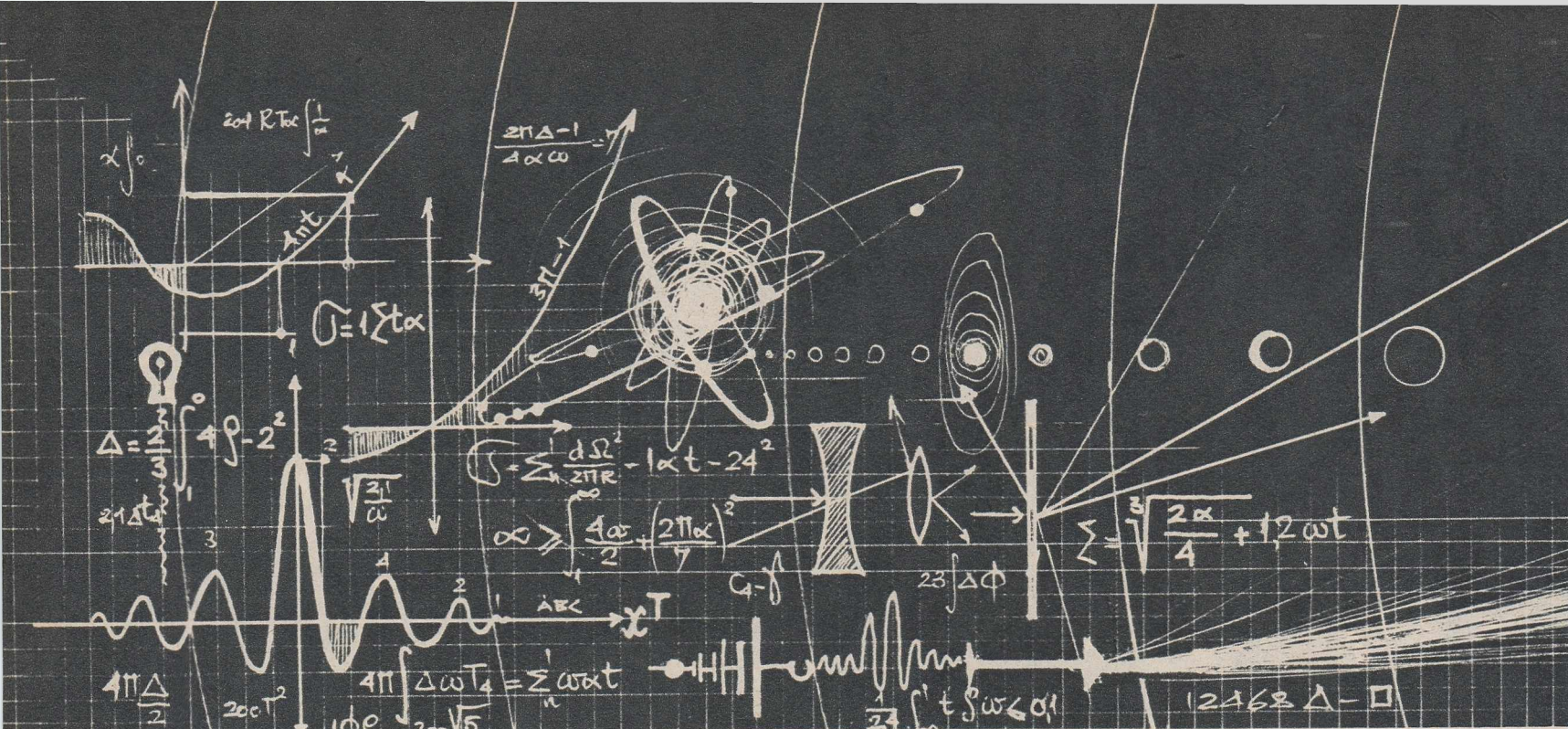

Petre IVĂNESCU

În unanimitate, DA! Acesta este răspunsul pe care-l dă un grup de oameni de știință reușiți la masa de discuții a revistei noastre: acad. Victor Vâlcovici, acad. Caius Iacob, prof. univ. Alexandru Froda, conf. dr. ing. Paul Constantinescu și cercetătorul Petre Ivănescu de la Institutul de matematică al Academiei.

A afirma că matematica este prezentă astăzi în toate domeniile creației omenești a devenit un loc comun. Și mai semnificativ este, poate, faptul

că oamenii de știință care și-au pus în mod concret problema comunicării cu alte civilizații care ar exista în Univers au ajuns la concluzia că cel mai rațional limbaj îl constituie cel al formulelor matematice. Iată deci, implicit recunoscut, un nou sens al universalității matematicii, al acelei ramuri a științei care reprezintă astăzi un instrument indispensabil cosmonautului și proiectantului, inginerului și fizicianului, economistului și lingvistului.

«UN INSTRUMENT IDEAL DE INVESTIGARE A LUMII CONCRETE»

— Ce credeți, *tovarășe academician Vălcovici*, despre rolul matematicii ca instrument de cercetare științifică și, chiar mai mult, de dezvoltare a științei în ansamblul ei?

— Cercetarea științifică a lumii, adică activitatea consacrată cunoașterii precise a mediului în care trăim, folosește din plin disciplina matematicii. Toate ramurile matematicii, de la nașterea lor, au avut și au menirea să ajute pe om în cunoașterea și stăpânirea lumii înconjurătoare.

Doă sînt, în special, calitățile acestei discipline: în primul rînd, înlănțuirea strictă a adevărurilor sale prin mijlocirea logicii și, în al doilea rînd, extrema ei precizie.

Matematica îndeplinește astfel rolul unui instrument ideal în procesul de investigare și descoperire a lumii concrete, iar dezvoltarea matematicii este necontenit inspirată și îndrumată de nevoia omînitii de a cerceta și a stabili legile după care se dirijează lumea.

Astăzi matematica se prezintă ca o disciplină susceptibilă de dezvoltări nemărginite, mai ales prin ramurile ei de analiză și de geometrie.

Sub formele ei vechi și mai ales sub cele noi, ea a venit și vine în ajutorul cercetării științifice de toate categoriile. Și ea a înfăptuit aceasta, dezvoltînd în primul rînd, în sînul ei, vechea disciplină a mecanicii.

CEA MAI VECHIE ȘTIINȚĂ FUNDAMENTALĂ A NATURII — ASTĂZI

— Se spune că mecanica a servit ca model dezvoltării altor științe. De ce, *tovarășe academician Caius Iacob*?

— Mecanica, cea mai veche știință fundamentală a naturii, a servit în mare măsură ca model pentru dezvoltarea tuturor celorlalte științe, tocmai pentru motivul că a reușit să adopte într-o măsură mai mare ca acestea, alături de observație și de experiment, instrumentul de cercetare matematic. În ce o privește, mecanica și-a făurit o puternică metodă de investigație: calculul diferențial și integral, din care s-a dezvoltat analiza matematică actuală.

Mecanica cunoaște, în epoca noastră,

o deosebită înflorire, stînd la baza tuturor celorlalte științe ale naturii și a întregii tehnici moderne, căci orice formă de mișcare superioară a materiei cuprinde în mod necesar formele cele mai simple, care fac obiectul mecanicii.

«VITEZELE SUPERSONICE AU DEVENIT... MODERATE»

Realizările obținute în domeniul nou al lansărilor de sateliți artificiali au deschis largi perspective pentru aflarea de noi adevăruri științifice. Spre pildă, la viteze hipersonice, adică cele de ordinul zecilor de mii de kilometri pe oră, temperatura aerului ia valori foarte mari în vecinătatea corpului zburător. Acest fapt determină schimbări importante în proprietățile fizice și chimice ale aerului, disocierea componentelor sale, reacții chimice, excitarea electronică și ionizarea. De aceea, problemele care se pun sînt deosebit de dificile și ele reclamă, pe lîngă cercetări teoretice bazate pe analiza matematică modernă, și cercetări experimentale implicînd tehnici cu totul deosebite de cele privind vitezele supersonice moderate (ciudat, dar «obișnuitele» viteze supersonice au devenit... moderate).

În același timp, problema deschisă a realizării de rachete cu mare viteză de deplasare, racheta nucleară, racheta ionică, racheta fonică, a căror viteză trebuie să se apropie de viteza luminii, va permite desigur noi verificări și extinderi pentru mecanicile ne-newtoniene, cum este, de exemplu, mecanica relativistă.

«MECANICA S-A ÎNCADRAT ÎN RITMUL SECOLULUI»

— *Așadar, folosind o formulă aparent pleonastică, considerați că mecanica este un motor pentru dezvoltarea altor științe. Cum o situați, însă, în raport cu tehnica?*

— În același raport. Tehnica modernă este o tehnică a vitezelor mari, a presiunilor și temperaturilor înalte, a materialelor noi, a soluțiilor constructive îndrăznețe și economice. Rezultă de aici posibilități nebănuite atît pentru tehnică — luată într-un sens larg — cît și pentru mecanică și ramurile ei.

Aș vrea să dau un singur exemplu. Recent omul de știință sovietic I. Vekua a adus noi contribuții la teoria elasticității. Noua sa teorie permite, printr-o metodă mai precisă și mai accesibilă practicii ingineresti, să se efectueze cal-

culul planșelor, barajelor, corpurilor de nave oceanice, de avioane, iar pentru rezolvarea ecuațiilor nu recurge la ipotezele clasice care atribuie suprafețelor proprietăți inexistente.

Iată deci că cea mai veche știință fundamentală a naturii — mecanica — s-a încadrat în ritmul secolului, inovează în domeniul teoretic cu certă rezonanță în zona aplicabilității.

Tehnica ridică astăzi probleme din ce în ce mai numeroase și mai dificile. În astfel de probleme — și cînd vorbesc despre ele am în vedere și necesitățile noastre, în România socialistă — metodele de calcul bazate pe un aparat matematic elementar sau pe o imagine prea simplificată a proprietăților reale ale corpurilor pot da greș.

PÎNZE SUBTIRI, ECONOMII SUBSTANȚIALE

Se impune deci renunțarea treptată la metodele învechite ale calculului rezistenței materialelor sau ale hidraulicii și adoptarea metodelor mai precise pe care mecanica modernă le pune la dispoziția tehnicienilor. De exemplu, acoperirea unor suprafețe mari (hale industriale, construcții social-culturale) se poate realiza cu foarte însemnate economii de materiale și în condiții excelente de exploatare, cu ajutorul pinzelor subțiri elastice. Or, calculul acestora necesită studii avansate de teoria ecuațiilor cu derivate parțiale. Variantele simplificate, utilizate frecvent în practica inginerescă, oferă soluții valabile numai între anumite limite și depășirea imprudentă a acestora poate da loc la avarii.

Problemele de calcul pentru toată gama de construcții de mașini, de clădiri sau baraje și orice fel de instalații pretind cunoștințe adînci de teoria ecuațiilor diferențiale și cu derivate parțiale, precum și de analiză funcțională și fac apel la metodele pe care diferitele capitole ale mecanicii moderne le-au pus la punct în ultimele două decenii.

Conferințele de mecanică ținute la București în anii 1959, 1963 și 1965, precum și conferința de mecanica fluidelor de la Brașov, din anul 1961, au trecut în revistă realizările noastre științifice în domeniile mecanicii generale, mecanicii fluidelor și mecanicii solidelor deformabile. În aceste domenii Universitatea din București a jucat un rol de avangardă, inițind studii de aerodinamică la mari

viteze, de magnetoaerodinamică, de elasticitate, plasticitate și reologie — «compartimentele» cele mai noi ale mecanicii. Cîteva din realizările românești s-au impus de pe acum în literatura universală de specialitate.

MAȘINILE ELECTRONICE CITESC, TRADUC, DESENEAZĂ... DAR, ÎNAINTE DE TOATE, «FAC MATEMATICĂ»

Una din «întruchipările» cele mai spectaculoase ale matematicii în viața contemporană o constituie mașinile electronice de calcul. S-a spus și s-a scris mult despre aceste mașini care socotesc, desenează cîtesc, traduc, dau diagnostice ajutîndu-pe medic să-și strunească mai bine știința. Poate că nu s-a vorbit suficient despre faptul că în toate aceste activități mașinile electronice fac, înainte de toate, matematică.

Este adevărat? Adresăm această întrebare tovarășului profesor univ. Alexandru Froda.

— Este adevărat. Mașinile electronice lucrează numai cu formule matematice și indiferent cu ce s-ar ocupa, ele reduc totul la un simplu calcul.

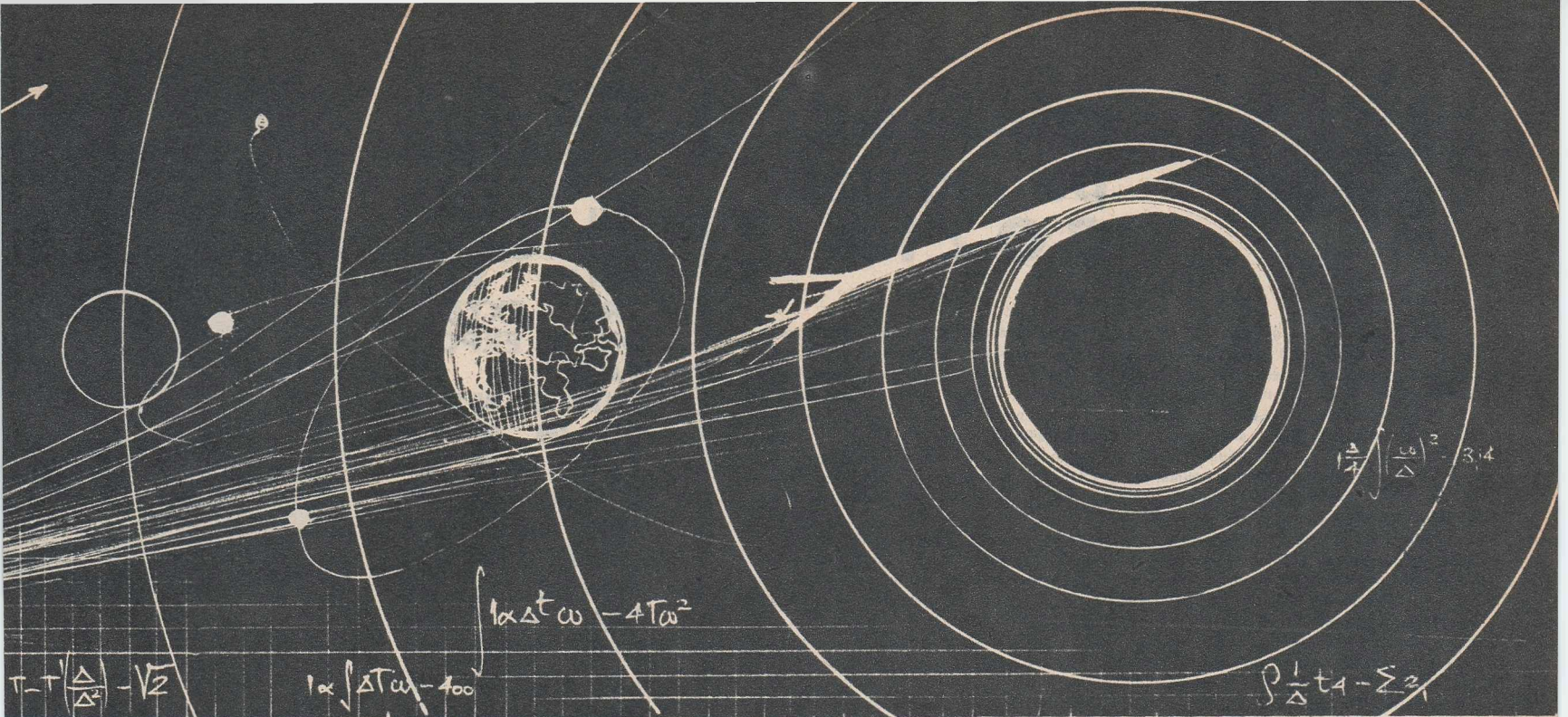
Substratul matematic al activității mașinilor electronice de calcul este — precum se știe — o schemă logic-algebrică de elemente succesive, fiecare constînd — în formă cea mai simplă — în posibilitatea de a răspunde logic cu da sau nu și în mod echivalent, cu una din valorile 1 sau 0 unei întrebări sau solicitări date. De aici decurg, pe calea deschiderii sau închiderii unui circuit electric, nenumărate combinații cu caracter algebric, constituind răspunsul global al mașinii.

Succesiunea vertiginoasă și acumularea ordonată a răspunsurilor individuale ale mașinii sînt asemănătoare proceselor vitale ale organismelor care au la bază activitatea elementară a celulei. Asocierii sistematice a elementelor în organisme complexe se realizează după legile naturii, în cazul vieții, și după programele concepute de matematicieni specializați în cazul mașinilor electronice de calcul. De unde și ideea originală a ciberneticii după Norbert Wiener.

Rolul matematicii apare astfel limpede în acest domeniu.

ȘI CU O MAȘINĂ TREBUIE SĂ ȘTI «CUM SĂ VORBESTI»...

Rezolvarea problemelor concrete cu ajutorul «creierului electronic» necesită

mai mult decât simpla prezență a mașinii. Unei mașini electronice trebuie «să știi să-i pui problema». Se cere ca matematicianul programator să-i pună în mod adecvat problemele la care are de primit răspunsul și aceasta se efectuează cu ajutorul unui cod. De aici și nevoia elaborării unei teorii a codurilor, care să completeze teoria programării. Ambele sînt de resortul matematicienilor și constituie probleme majore ale matematicii contemporane.

Studiul aprofundat al mașinilor electronice de calcul se dezvoltă pe baza unor cunoștințe întinse și adînci de algebră modernă. În acest studiu școala matematică românească e prezentă. Se știe că la noi funcționează centrul de calcul al Universității din București, al filialei din Cluj a Academiei Republicii Socialiste România, al Institutului politehnic din Timișoara, Centrul de calcul economic și cibernetică economică, Laboratorul de mașini de calcul de la I.F.A., care conlucrează cu diverse organizații economice și instituții de stat interesate în rezolvarea unor probleme complexe, speciale.

Semnalez, de exemplu, colaborarea Centrului de calcul al Universității București cu Institutul proiect-București la calculul fluxului de autovehicule pe arterele orașului, în vederea dimensionării raționale a viitoarelor artere ale Capitalei. Am folosit acest exemplu pentru a sugera tendința matematicii de a se lega cu viața cotidiană mult mai strîns decât s-ar putea bănui.

Aș fi putut tot atît de bine aminti, în legătură cu activitatea aceluiași centru de calcul, contribuția sa prin folosirea mașinilor electronice de calcul la probleme ca studiul repartiției optime a producției de ciment pe scara națională sau prelucrarea statistică a rezultatelor prospecțiunilor geologice pentru descoperirea de noi zăcăminte etc. Alte probleme au fost propuse centrului de calcul, care le-a programat pentru mașina electronică CIFA 3, dar nu le-a putut soluționa pînă la capăt deoarece ar fi fost necesară o mașină de mai mare viteză, dotată cu o memorie mai puternică.

Amintesc, în sfîrșit, că în vara trecută a avut loc la Cluj un colocviu de calcul, unde s-au prezentat multe rapoarte ale matematicienilor din țară. Cîțiva specialiști străini și-au adus de asemenea contribuția. Tot la Cluj a avut loc un colocviu privitor la aplicațiile matematicii în agricultură. Concluzia fundamen-

tală a acestui colocviu este că, împlîndu-se din ce în ce mai strîns cu problemele vieții concrete, matematica ne va ajuta să alimentăm tot mai bine întreaga populație a țării.

În încheiere, subliniez necesitatea ca matematica și matematicienii, cu calculele și cu mașinile lor electronice, să fie prezenți în tot mai multe ramuri ale științelor, ale tehnicii, în tot mai multe sectoare ale vieții practice.

«DEZVOLTAREA VERTIGINOSĂ A CALCULOARELOR ELECTRONICE A DUS LA APARIȚIA A CEL PUȚIN 20 DISCIPLINE NOI»

Cu aceasta, capitolul mașinilor electronice de calcul nu s-a încheiat. Urmează să aflăm încă un aspect al chestiunii, mai precis, un punct de vedere, acela al conf. univ. ing. dr. Paul Constantinescu de la Centrul de calcul al Universității București.

— Nici cînd apariția unor unelte nu a revoluționat însăși concepția despre cercetare, așa cum se întîmplă de la apariția calculatoarelor electronice. Fără ajutorul lor, clase mari de probleme ar fi rămas neformulate și multe chestiuni de deosebită importanță în economie, tehnică, știință, nu și-ar fi putut găsi rezolvarea. Însăși intrarea omului în era cosmică nu ar fi fost posibilă fără calculatoarele electronice. De altfel, este demn de relevat că astăzi, cu ajutorul lor, se efectuează și o parte tot mai însemnată din cercetarea științifică.

Un aspect extrem de semnificativ îl constituie faptul că dezvoltarea vertiginosă a calculatoarelor electronice a dus la apariția a cel puțin douăzeci de discipline noi, de domenii noi de cercetare. Amintesc printre acestea cîteva pentru exemplificare: programarea liniară, programarea dinamică, teoria informației, teoria clasificării, automate finite, teoria codurilor, prelucrarea datelor, demonstrarea automată, conducerea automată, inteligența automată, mașini cibernetică, teoria modelării, teoria grafurilor etc.

«SE SIMTE NEVOIA ÎNFIINȚĂRII UNOR NOI CENTRE DE CALCUL»

Pentru o activitate științifică eficientă este însă necesar ca performanțele cal-

culatorului cifric respectiv să fie cel puțin cele ale unui calculator de tip mediu pe plan internațional, în ce privește memoria, viteza etc. Din păcate, performanțele calculatoarelor construite la noi în țară nu au atins încă nivelul cerut. Totodată se manifestă încă o anumită rămînire în urmă în domeniul folosirii calculatoarelor.

Mărginindu-ne numai la aspectul cercetării științifice întreprinse cu ajutorul calculatoarelor cifrice, trebuie să arătăm că cu aparatele existente în țară nu se pot rezolva decît probleme de «dimensiuni» mici, care necesită programe reduse și un volum nu prea mare de date. Or, avantajele esențiale ale cercetării cu mașina de calcul apar tocmai la programele de rezolvare ale problemelor cu «dimensiuni» mari, cînd pentru elaborarea programelor trebuie să fie folosit însuși calculatorul.

În tot mai multe sectoare ale economiei noastre naționale se simte nevoia înființării unor noi centre de calcul. Dotarea acestora și încadrarea cu personal specializat reprezintă o sarcină urgentă. O pirghie în rezolvarea acestei sarcini o constituie extinderea și întărirea centrelor de calcul ale institutelor de învățămînt sau de cercetare.

Întărirea bazei materiale a acestor centre pe măsura necesităților apărute, organizarea sistematică a procesului de utilizare a calculatoarelor cifrice, accelerarea procesului de formare a cadrelor de specialiști constituie măsuri a căror însemnătate, în ansamblul măsurilor preconizate de partid și guvern în legătură cu îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică, nu poate fi neglijată.

«COSTUL TOTAL AL TRANSPORTURILOR POATE FI REDUS ÎN MEDIE CU 5-12 LA SUTĂ APLICÎNDU-SE METODE MATEMATICE»

Și acum, după ce au fost abordate probleme atît de felurite, de ordin teoretic și practic, am dori să ne referim la intervenția directă a matematicii în cea mai importantă activitate practică a omului, în economie.

— Cu alte cuvinte, tovarășe Petre Ivănescu, am dori să știm cum ne pune matematica condeiul (mai corect spus, calculatorul electronic!) în mînă și ne

învață să socotim mai bine pentru a realiza, cu același efort și cu aceeași cheltuială, mai mult și mai bine?

— Noua disciplină care a luat ființă în ultimele două decenii și care se ocupă de studiul matematic al fenomenelor economice este deseori numit cibernetică economică. La noi în țară cercetări privind introducerea metodelor matematice în economie au început să fie întreprinse sub conducerea acad. prof. Gr. C. Moisil la Institutul de matematică al Academiei încă din 1959. Aceste cercetări au fost efectuate pe două planuri: pe de o parte, în vederea aplicării efective a unor metode cunoscute pentru rezolvări de probleme economice concrete, iar pe de alta, în vederea elaborării unor metode originale pentru rezolvarea unor clase de probleme care apar în economie.

Ca un exemplu tipic, menționez determinarea matematică a planurilor optime pentru transporturi. Probleme concrete de transporturi, rezolvate la Institutul de matematică, au scos în evidență un fapt deosebit de important: costul total al transporturilor poate fi redus în medie cu 5-12 la sută, aplicîndu-se metode matematice, adică mergînd pe o cale strict științifică! Menționăm că în acest domeniu s-au întreprins și cercetări matematice privind o metodă care să permită o însemnată reducere a volumului periodic de calcule (săptămînal, zilnic etc.). Această metodă, publicată în revistele de specialitate din țară, a fost ulterior programată la Compania de mașini electronice de calcul Bull, care o folosește și în prezent.

*

Domeniul aplicațiilor posibile ale matematicii în economie este extrem de larg. Pe lîngă probleme de transporturi, se pot rezolva matematic probleme de investiții, anumite probleme tehnice de planificare a producției în industrie și în agricultură, și multe alte probleme.

Crearea Consiliului Național al Cercetării Științifice va marca un pas însemnat în direcția coordonării muncii cercetătorilor din aceste domenii de activitate, deschizînd orizonturi noi și ciberneticii economice.

Masă rotundă realizată de
Mihai AIRINEI
Ilustrație de arh.
Paul PFENNINGS

primăvara pe muntele COZIA

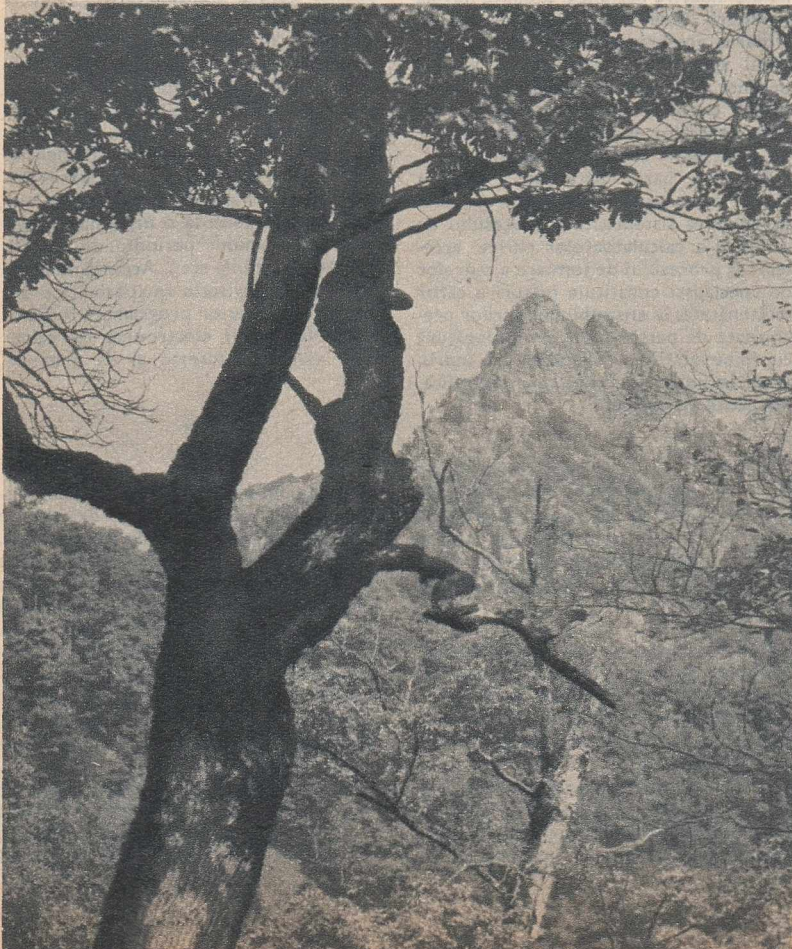
De câțiva ani defileul pe care Oltul l-a tăiat în culmea semeată a Carpaților Meridionali a devenit o cercetată arteră turistică, făcând concurență frumoasei și umblatei văi a Prahovei. Atracțiile acestui drum, deschis cu aproape două milenii în urmă de armatele romane venite să cucerească Dacia, dar transformat într-o șosea modernă de-abia în anii marilor realizări socialiste, sînt numeroase. Le oferă cu dărnicie grandiosul peisaj montan prin mijlocul cărui apele tumultuoase ale Oltului și-au tăiat o cale pe măsura forței și renumelui lor; le oferă pitoreștile așezări presărate de-a lungul defileului și micilor depresiuni învecinate, între care strălucesc stațiunile balneoclimaterice Călimănești și Căciulata; le oferă câteva vechi ctitorii vovodale, care aduc peste veacuri mărturia măiestriei și gustului pentru frumos ale meșterilor de acum 500-600 de ani.

Din foisorul lui Mircea cel Bătrîn de la mănăstirea Cozia, valoros și reprezentativ monument de la sfîrșitul veacului al XIV-lea, privirile turiștilor veniți să cunoască aceste locuri de legendă îmbrățișează una din cele mai frumoase priveliști: maiestuoasa ieșire a Oltului dintre munții pe care cu răbdare i-a ferăstruit pînă la temelii. De o parte și de alta a apelor care încep să se liniștească în pragul depresiunii Jiblea se înalță doi munți mîndri, ce trimit în țării țancuri de piatră sură, iviți dintr-un bogat cojoc vegetal: **Cozia și Năruțu**. Altitudinea lor absolută nu-i prea mare (Cozia măsoară 1 677 m, iar Năruțu, 1 495 m), dar faptul că ei domină cu circa 1 400 și respectiv 1 200 m albia Oltului, este o compensație și le conferă alura de munți mari. Pe de altă parte, izolarea lor și depărtarea de creasta principală a Munților Făgăraș (de care aparțin geografic) fac din acești străjeri ai Oltului două excepționale puncte de observație, două «belvederi» cărora cu greu li se poate găsi asemănare.

Dar priveliștile largi și variate nu sînt singurele daruri oferite de acești munți drumețului ce se avîntă spre înălțimile lor. Datorită unui climat mai dulce, lipsit de curenți, vegetația care-i acoperă abundent are unele trăsături specifice, «etajele» obișnuite fiind răsturnate și îmbogățite cu specii neîntîlnite în alți munți. Astfel, pe pantele Coziei gorunul urcă pînă la 1 300 m, iar nucul urcă și el pînă la 1 000 de metri, formînd pilcuri în jurul mănăstirii Stînișoara (fostul schit din Nucet), iar un trandafir sălbatic — «Rosa Cosiæ» — poate fi înfîlînit la 1 300 metri. În vecinătatea lui apar floarea-de-coț și iedera albă, două monumente ale naturii a căror prezență o favorizează existența și către vîrfurile muntelui a unor insule de gresii cretacice, asemănătoare cu cele de lângă mănăstirea Turnul în care schivnicii plecați de la Cozia au săpat pe la 1590 chiliiile ce stîrnesc astăzi curiozitate și admirație pentru răbdarea dovedită.

Fiindcă în ciuda tuturor acestor atracții, sînt încă puțini drumeții care urcă acești munți, vă invităm spre înălțimile lor. Drumul cel mai ușor accesibil începe de la mănăstirea Turnul, la care se poate ajunge ușor de-a lungul căii ferate de la halta Călimănești (circa 2 km) sau trecînd Oltul cu barca la vadul de lângă mănăstirea Cozia. De la Turnul, o potecă comodă urcă spre mănăstirea Stînișoara, la care se ajunge în 2-3 ore de mers și unde se poate innopta. A doua zi urcușul spre vîrfurile muntelui, Ciuha Neamțului, mai pretinde circa 3 ore de mers, dar efortul va fi răsplătit cu prisosință de priveliștile largi ce se deschid spre toate zările. Virfurile Rotunda, Turneanu, Piatra Scorțarului, Foaștea și Durdurul, care alcătuiesc scurta culme a muntelui Cozia, vă îndeamnă fiecare la un mic urcuș și un popas. Nu le ocoliți. În bagajul amintirilor cu care veți coborî, fiecare va adăuga cite ceva și la urmă veți fi convinși că printre munții noștri cercetați turistic, Cozia merită un loc mai de seamă decît cel pe care îl ocupă astăzi. Faptul că potecile lui nu sînt marcate nu trebuie să vă rețină, orientarea este ușoară, iar plăcerea de a descoperi drumul se adaugă celorlalte.

Gh. EPURAN
Fotografia autorului

● 14 COMBIMATE FORESTIERE MODERNE CONSTRUITE ÎN ULTIMII ANI, ÎN SPRIJINUL COMERȚULUI NOSTRU EXTERIOR ● EXPORTĂM 50 DE SORTIMENTE ÎN 55 DE ȚĂRI ALE LUMII ● PE PRIMUL LOC DIN LUME LA EXPORTUL DE FAG ȘI PRINTE PRIMELE LA PLĂCI DE PARTICULE DE LEMN ȘI PLĂCI FIBROLE LEMNOASE ● DE 9 ORI MAI MULTĂ MOBILĂ CA ÎN TRECUT ● Aprecieri elogiabile ale cercurilor de specialitate.

lemn

— Ce produse exportăm prin întreprinderea «Exportlemn»?

— În trecut, spre exemplu în deceniul 1930-1940 — ne arată interlocutorul nostru — România exporta numai 16 sortimente de produse lemnoase, aproape în exclusivitate produse neprelucrate sau semifabricate inferioare, ca: bușteni, cioplitură, lemn de foc, lemn de construcție, cherestea rășinoase. Conform îndrumărilor primite din partea partidului, în anii construcției socialiste s-a acordat o deosebită atenție dezvoltării sectorului economiei forestiere și în special în dusterii prelucrătoare a lemnului, care dispune de o puternică bază de materii prime (patrimoniul forestier acoperind mai mult de 1/4 din suprafața totală a țării). În perioada 1948-1966 statul a investit aproape 11 miliarde lei în acest sector, în primul rînd în construcția de noi combinate cu prof. complex, utilizate după ultimele cerințe ale tehnicii, capabile să realizeze valorificare superioară a masei lemnoase. Cele 14 combinate de industrializare a lemnului construite în ultimii ani la Tg. Jiu, Gălăuțași, Blaj, Pitești, Suceava, Gherla, Comănești, Turnu Severin, Rm. Vilcea, Pipera (București), Brăila, Reghin, Sighet, Fălticeni contribuie la creșterea și diversificarea producției de materiale lemnoase. S-au creat, astfel, premisele dezvoltării continue și îmbunătățirii structurii comerțului exterior cu acest produse. În cei aproape 18 ani de activitate a întreprinderii «Exportlemn» nomenclatorul produselor noastre de export s-a îmbogățit an de an, ajungînd astăzi la peste 50 de sortimente, începînd de la produse brute cum ar fi: bile-manele și lemn pentru celuloză pînă la produse finite superioare: scaune, piese de mic mobilier, garnituri complete de mobilă etc. În afară de produsele noastre tradiționale — cherestea de rășinoase, fag și stejar — exportăm acum în mod curent produse cu un grad înalt de industrializare: plăci din particule de lemn, plăci fibro-lemnoase, plăci înobilate, placaj, pene, precum și alte produse, ca: lăzi de ambalaj, butoaie, parchete, sîmă de lemn, uși finisate, ferestre, case pre-

Codrii noștri, sursă de neseacă inspirație poetică, sînt și o sursă neseacă de avuție. Intrată în stăpînirea poporului, în anii socialismului această avuție a fost mult sporită. Și nu numai prin refacerea unor masive forestiere, nu numai printr-o exploatare rațională, ci și printr-o nouă valorificare, superioară, a masei lemnoase. Această valorificare superioară, ducînd la crearea a numeroase sortimente noi de produse din lemn, a avut drept consecință creșterea prestigiului de care se bucură pe piața internațională produsele lemnoase românești.

Despre exportul acestor produse am purtat o discuție cu tov. G. BOTA, directorul coordonator al întreprinderii de stat pentru comerțul exterior «Exportlemn».

carnet
de scriitor

ZGOMOTUL ȘI DISTRACȚIA

de Eugen FRUNZĂ

Transcriu din carnet două mo-
deste însemnări fără alt scop
decît acela de a sugera eventuale
meditații și măsuri.

1) Cer scuze pentru sfertul de
glumă, dar mă întreb uneori dacă
n-ar fi cazul ca specialiștii noștri
în problema combaterii zgomotului
să se ocupe și de un anumit
mod de a «face»... muzică. Sincer
spus, nici o firmă de veche noto-
rietate nu mă consolează dacă,
la adăpostul ei, mi se oferă ne-
urastenia. Se trudesca la noi unii
compunători și unii execuțanți
de așa-zisă muzică ușoară — și
nu numai ușoară — avînd des-
tulă trecere la microfoane și la
camerele de luat vederi. În a
produce zgomot în locul armo-
niei cîcă anacronice. Mi-a fost
dat să asist uneori și la cîte un
program, în care alături de lucrări
de valoare, se puteau auzi și
pretinse noutăți în care nu se
cîntă, ci se lovește, se trăsnește,
se taie lemne, se macină pietriș,
se răstoarnă basculante cu fiare
vechi, se calcă cioburi de sticlă
și, în sfîrșit, în momentele lirice,
se miaună. E o harababură de
tehnică muzicală fără substanță
artistică, zvrilită cu grămada, fără
noimă, în timpane și de acolo în
bietul nostru creier. E zgomotul
agresiv al imposturii care tinde
să ia locul valorii autentice.

Dar să las pe seama altora
observația și analiza estetică a
produsului. Eu unul nu doresc
decît să atrag atenția celor în
cauză. Cine are urechi de auzit,
să audă!

2) Cred că nu exagerez dacă
spun că, astăzi pe toate sensu-
rile, de-a lungul și de-a latul țării,
circulă — ca printr-o rețea de
înaltă tensiune — curentul cultu-
rii. Disponem de un complex
urias pus în serviciul nevoilor
spirituale ale maselor. Firește că,
în asemenea condiții, timpul liber
al cetățeanului are și unde și cum
să se consume folositor.

Dar nu numai folosul propriu-
zis intelectual are importanță. Mă
refer concret la ceea ce numim
indeobște destindere.

Aici cred că s-ar putea face
încă mult. Ar fi necesare niște
locuri și localuri (nu în sens
comercial - alimentar) deschise
permanent sau sezonier și oferind
«omului de pe stradă» pri-
lejeri de distracție. Obiectul și
mobilul distracției? Extrem de
variate. De la mici teatre cu spec-
tacole scurte de 20-30 de minute
(la care omul asistă, ca să zic
așa, din trecere) la acvarii și
jocuri distractive, pînă la — de ce
nu am îndrăzni să sperăm? — un
veritabil «Luna-Park» bucureș-
tean.

Poate că lucrurile par, la prima
vedere, mărunte. Însă nu mă în-
doiesc de utilitatea și de farmecul
lor în viața cotidiană. Hai să le
acordăm un plus de atenție.

românească în lume

abricate și multe altele. Dezvoltarea
industriei prelucrătoare a lemnului du-
ce la creșterea accentuată a ponderii
produselor finite și semifinite în tota-
lul exportului nostru. Astfel, dacă în
1956 aceste produse reprezentau circa
14 la sută, ponderea lor actuală la ex-
port este de circa 50 la sută.

— **Care este dinamica creșterii
exportului de produse lemnoase?**

— Volumul exporturilor a luat o dez-
voltare remarcabilă. Astfel valoarea
exporturilor a crescut în 1960 cu 76,5
la sută față de 1950, iar în 1965 cu 65
la sută față de 1961, înregistrîndu-se
un ritm mediu anual de 13 la sută.
Caracteristica fundamentală a expor-
tului nostru în acești ani este, așa
cum am subliniat mai sus, creșterea
continuu a ponderii produselor cu un
grad mai avansat de industrializare
în raport cu cele brute și semifabricate
superioare.

S-a pus de asemenea un accent de-
sebit pe exportul produselor din lemn
de fag, datorită faptului că această
șență reprezintă majoritatea fondului
resier național. Trebuie să arătăm
și în perioada anterioară a anului
1948, fagul, în afară de cherestea, avea
importanță neînsemnată atît în pro-
ducție cît și la export.

Pe linia valorificării masei de fag
sunt da unele cifre edificatoare.
Ponderea cherestelei de fag, în to-
tul exportului nostru de produse
lemnoase a crescut de la 5,7 la sută
în anul 1950 la 15,8 la sută în anul
1965, România situîndu-se pe primul
loc între exportatorii de fag din în-
tregă lume. În aceeași perioadă ex-
portul de placaj de fag a crescut de
aproape 36 ori, România ocupînd în
prezent locul al doilea printre marii
exportatori de asemenea placaj din
Europa. La fumul de fag, exportul a
crescut în 1965 de peste 7 ori față de
1950. În același scop al valorificării
materialelor de masei de fag de care
disponem țara noastră, au fost înlocuite
export și în producție lăzile din
lemn de rășinoase, cu lăzi din lemn
de fag, care din 1953, primul an de
export, și pînă astăzi, au ajuns să
reprezinte circa 5 la sută din totalul
exporturilor noastre de produse lem-
noase.

Un salt important l-a înregistrat ex-
portul de mobilă, formă superioară de
prelucrare a lemnului, care în perioada
1950 — 1965 a înregistrat o creștere de
peste 9 ori. În 1965, ponderea mobilei
în totalul exportului de produse lem-
noase a trecut de 22 la sută. Plăcile
din particule de lemn (PAL), care au
început să fie produse în anul 1959,
au ajuns astăzi să fie exportate în
cantități mari în 17 țări, România ocu-
pînd locul al patrulea între exporta-
torii din întreaga lume. În ce privește
plăcile fibrolemnnoase (PFL), România
deține locul al șaptelea între expor-
tatorii din întreaga lume, cu toate că
producția și exportul de PFL al țării
noastre a început de-abia în 1963.
Concomitent cu creșterea exportului
de produse industrializate, s-au redus
exporturile de produse brute sau cu
un grad redus de prelucrare, a căror
valorificare la export este neavanta-
joasă din punct de vedere economic,
în raport cu produsele industrializate.
Astfel, în prezent nu se mai exportă
lemn de mină, iar ponderea lemnului
de foc în totalul exportului produselor
noastre lemnoase a scăzut de la 4,9
la sută în 1950, la 0,7 la sută în 1965.

— **În ce țări se exportă produsele
noastre forestiere?**

— În prezent, «Exportlemn» exportă
produse lemnoase în circa 55 de țări
ale lumii. Ca să apreciem la justa ei
valoare această cifră, trebuie să men-
ționăm că, deși lemnul constituie un
produs tradițional în exportul româ-
nesc, totuși în anul 1937 era exportat
numai în 18 țări. Astăzi, produsele
lemnoase românești pot fi întâlnite în
cele mai îndepărtate colțuri ale lumii.
Pe lângă țările europene, care aproape
toate achiziționează lemn românesc,
produsele noastre se vînd acum în
mod curent în țările Orientului Apro-
piat și Mijlociu, în Africa, zona Golfului
Perisc, Asia de sud-est, America
de Nord, Japonia, Australia etc.

Diverse publicații străine apreciază
elogios calitatea mărfurilor noastre.
Astfel, periodicul francez «Le Pro-
grès» referindu-se la mobila româ-
nească expusă la târgurile și expozi-
țiile internaționale de la Lyon și Paris,
arăta că aceasta constituie «o dovadă

a unei dezvoltări tehnice și estetice
la cel mai înalt nivel».

Revista austriacă «Internationale
Holzmarkt» arată că «neconținută mo-
dernizare a fabricilor înlesnește astăzi
valorificarea superioară a lemnului ro-
mânesc, dezvoltarea producției de pla-
caj, plăci fibrolemnnoase, a producției
de mobilă, precum și a altor produse
din lemn».

Cu privire la mobilierul expus la
tîrgul din Klagenfurt 1965, revista
«Allgemeine Holzrundscha», subli-
nia succesul obținut în fața miilor de
vizitatori ai standurilor noastre și re-
marca: «mobila românească se carac-
terizează prin linia ei simplă, propor-
țiile între dimensiuni perfect echili-
brate, iar ornamentațiile deosebite dau
un mare efect estetic și o eleganță
particulară».

Aprecieri elogioase au fost făcute
și de revista italiană «Il Mobile», re-
vista engleză «Furnishing World» și
alte.

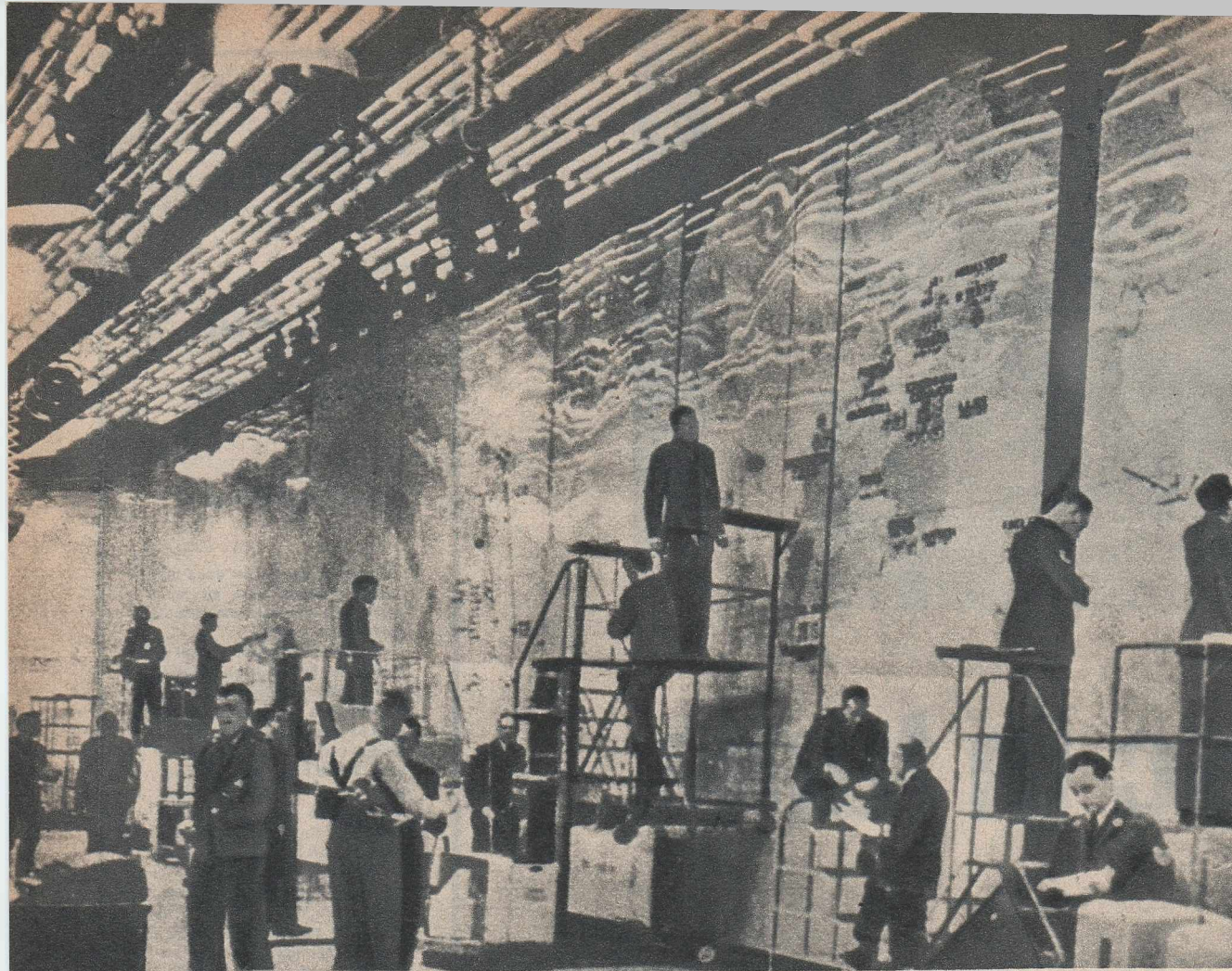
Cu prilejul expoziției «Ideal Home»,
care s-a desfășurat în martie a.c. la
Londra, înalte personalități britanice,
care au vizitat standul nostru, au ținut
să-și exprime în mod public aprecie-
rea deosebită față de unele garnituri
de mobilă expuse. La sediul întreprin-
derii primim periodic scrisori din
partea diversilor importatori care se
arată satisfăcuți de calitatea mărfii
și de modul de livrare.

— **La ce manifestări internațio-
nale — târguri și expoziții — a par-
ticipat și participă întreprinderea
«Exportlemn»?**

— În ultimii 4 ani întreprinderea
noastră a participat cu standuri proprii
la peste 50 de astfel de manifestări
de prestigiu. În cursul acestui an
participăm cu standuri proprii la 12
tîrguri și expoziții internaționale: Köln,
Tripoli (Libia), Londra, Osaka, Göt-
teborg, Moscova, Klagenfurt, Damasc,
Leipzig, Lyon, Bruxelles, Madrid. Tîr-
gurile și expozițiile internaționale con-
stituie un bun prilej de popularizare
a produselor noastre pe piețele stră-
ine și de sporire a exporturilor româ-
nești de produse ale industriei lem-
nului pe aceste piețe.

A. ANGHELESCU

Pe o hartă imensă, la centrul strategic subteran de la Omaha, sînt fixate «șintele» descoperite cu avioane de spionaj U-2 și sateliți speciali

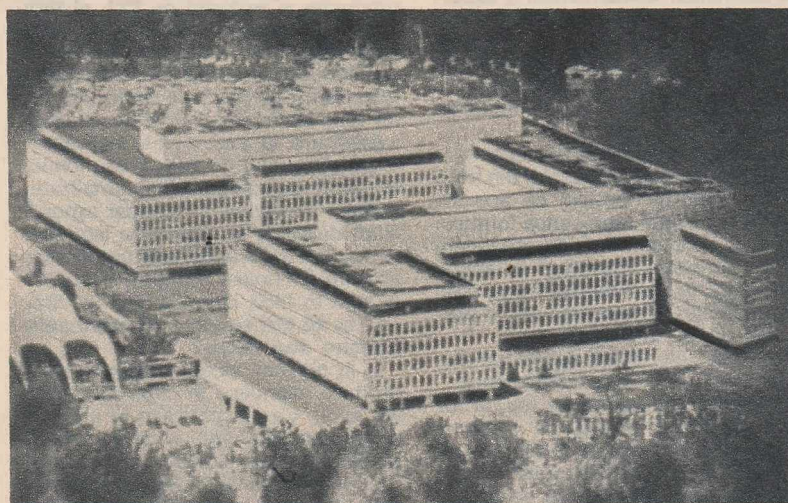
de la
mantie și pumna
la creier
electronic
și
sateliți-spion

CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY

de Silviu BRUCAN

Pe malul sudic al Potomacului, la 8 mile de Washington, în ambianța pastorală a unui parc de 70 hectare cu peluze verzi bine tunse și cu perdele de arbori înalți și deși prin care nu trece nici raza luminii, se află o clădire masivă cu opt etaje, a cărei arhitectură evită o formă geometrică netă, pentru a nu căpăta faima Pentagonului. Construcția este eminentă funcțională, fără pretenții de stil sau de eleganță. Firele de telefon, telegraf, telex și altele de un tip neobișnuit care o leagă de exterior sînt însă atît de variate și de numeroase, încît Casa Albă pare în raport cu ea o locuință particulară; se spune că ar avea cea mai mare concentrare de aparataj electronic pe metru patrat din întreaga Americă, ceea ce a făcut necesară construirea unei centrale electrice proprii. De-a lungul zidurilor ce înconjură parcul se află cunoscutul semn care avertizează pe automobilisti că staționarea este interzisă, iar pietoni oricum nu trec, pentru că nu există trotuar.

Aci se află cartierul general, creierul și centrul nervos a ceea ce David Wise a numit în cartea sa *The Invisible Government* — Agenția Centrală de Spionaj, pe scurt C.I.A. Ea dispune de un buget anual de peste o jumătate de miliard de dolari și are pe statele ei de salarii circa 15 000 de «numere» răspindite în toate continentele. Cu ce se ocupă această agenție?

Cartierul general al C.I.A., de unde sînt dirijați 15 000 de agenți în acțiune de spionaj, diversivne și lovituri de stat pe toate continentele.

scandalul din singapore

Într-o zi a anului 1960 un agent C.I.A. a luat un avion din Tokio spre Singapore și a descins la hotel la timp pentru a primi în camera sa pe rezidentul local al agenției, împreună cu un important personaj băștinaș. Era ceea ce în limbaj tehnic se numește o «misiune de recrutare». Singapore, port asiatic de mare

însemnătate strategică, urma să-și capete independența de sub dominația britanică și să intre în Federația Malayezia, o formulă neocolonialistă tot britanică. Problema era dacă C.I.A. să-și recruteze acolo cîțiva spioni proprii din cercurile sus-puse sau dacă să se bazeze ca și pînă atunci pe Mi-6, serviciul secret britanic? Allan Dulles, care era atunci directorul agenției, se hotărî pentru prima soluție, știind că în poziții strategice atît de sensibile este mai sigur să dispună de propriile lui «urechi».

Ce s-a întîmplat însă? Agentul venit de la Tokio adusese cu el un *Lie detector*, aparat care înregistrează, chipurile, tensiunea nervoasă a minciunii, una din probele de foc prin care trebuie să treacă noul recrut. În momentul cînd aparatul a fost pus la priză, s-a produs un scurtcircuit și întreg hotelul a rămas în întuneric. În urma cercetării făcute de poliție, cei trei au fost arestați și întemnițați. Deși scandalul n-a răzbit în public, englezii au fost furioși că Allan Dulles a încălcat teritoriul lor și cei doi agenți

C.I.A. urmau să fie sever condamnați. Ca să-i scape basma curată, Washington a promis guvernului local un «ajut economic» de 3,3 milioane dolari. Luările nu s-au putut aranja și în 1961 secretarul de Stat Dean Rusk, a scris premierului Lee K. Yew din Singapore o scrisoare de scuză oficială, în care cerea eliberarea celor doi americani și făgăduia pedepsirea vințitorilor. Primul capitol s-a încheiat.

După doi ani, într-un interviu, președintele Lee a dezvăluit că guvernul amer-

ncercase în 1960 să-l mituiască oferindu-i
rei milioane dolari sub titlul de «ajutor».
Departamentul de Stat, care nu cunoșea
scrisoarea confidențială a lui Rusk, a
ezmințit afirmația premierului. A doua
i, acesta a dat presei textul scrisorii și
e data aceasta scandalul a devenit
ublic.

Ori de câte ori C.I.A. este copleșită
e critici și acuzații, conducătorii ei ri-
ostează citind lovitura cea mai reușită
în întunecata ei istorie: răsturnarea
egimului popular Arbenz în Guatemala.
n cartea lui David Wise se relatează
mănușit modul cum a fost regizată
ăsturnarea regimului Arbenz în Guate-
la: coruperea unor ofițeri superiori
în armată și activizarea întregii agen-
uri în interior, organizarea unor deta-
amente de citeva sute de oameni în
atut vecin Honduras și instalarea în
untea lor a colonelului Carlos Castillo
rmas, pătrunderea acestora în dimi-
eața zilei de 18 iunie spre capitală,
locarea coastelor pentru a împiedica
provizionarea cu arme și muniții a regi-
ului popular, crearea unei atmosfere
e teroare, presiune și intimidare —
tut conform planului C.I.A.

Un episod interesant: un avion P-38,
lotat de un american, a bombardat un
s britanic, Spring Fjord, care se afla
raza portului Guatemala-City. Agenția
ea informații că vasul aduce armament
entru guvernul Arbenz și, după cum
vede, nu înțelegea să glumească cu
emenea lucruri. Una din cele trei
bombe a nimerit ținta și vasul a fost
ariat. Adus în șantier pentru a fi re-
arat, s-a constatat că încărcătura lui era
... cafea și bumbac. Au urmat scuzele
e rigoare și incidentul a fost închis.
glezii știu doar că în acest domeniu
r mergi totdeauna la sigur.

Statutul special de care se bucură
eastă agenție, puterile discreționare
care dispune, privilegiul de a nu fi
pusă controlului Congresului, au con-
uit deseori subiect de discuție în
J.A. Recent, a reieșit că în cursul unei
siuni științifice de care a îndeplinit-o
Saigon între 1955 și 1959 *Michigan*
nte University, agenția C.I.A. a plantat
ntre cercetătorii științifici cîteva oa-
ni de ai săi, în scopuri care, evident,
iveau nimic comun cu știința. Cercurile
iversitate americane au fost indignate
asemenea procedee, care compromit
ațiile științifice internaționale. Zilele
cute, M.I.T., cunoscutul institut teh-
din Massachusetts, a hotărât să rezi-
ze un contract cu C.I.A. tocmai pen-
a se feri de asemenea infiltrării. Așa
n subliniază însă ziarele, secretarul
stat Dean Rusk a declarat în repetate
duri că «C.I.A. nu inițiază acțiuni
e să nu fie cunoscute ierarhiei supe-
are a guvernului».

mantia și pumnalul

Potrivit unei anchete întreprinse de
rul *New York Times* și publicate în
ici numere din aprilie, C.I.A. este
ganizată pe patru mari divizii. Divizia
ANURI este cea mai importantă. De-
a ei este «mantia și pumnalul», bine-
eles în adaptarea modernă. «Divizia
nuri — scrie ziarul — este un titlu de
mă pentru ceea ce de fapt este divizia
erațiilor secrete sau a «trucurilor mur-
re». Ea este însărcinată cu toate acele
atageme și șiretlicuri — unele tot atît
vechi ca *Rahab*, altele noi ca sateliții
— e sint asociate cu arta spionajului și
«versiunii». În afară de isprăvile din
Iapogore și Guatemala, această divizie
făleşte cu organizarea unor stații de
lio clandestine în Orientul Mijlociu,
acțiunile din-Congo și cu recunoaș-
tile aeriene efectuate cu avionul U-2
supra teritoriului multor țări.

În 1964. Lingă fluviul Ituri, la 10 km
l de Nia Nia în nord-estul Congoului,
oIoană a trupelor lui Chombe, formată
600 de soldați congolezi și 100 de

mercenari albi, era încercuită de parti-
zani și supusă unui foc concentrat. De-
odată, trei avioane B-26 apărură de-
asupra pădurii și, lăsînd un covor de
bombe, rupseră pe o porțiune cercul de
partizani, deschizînd un drum de retra-
gere pentru cei încercuiți. La manșa
bombardierelor americane se aflau re-
beli cubani, veterani ai invaziei, eșuate,
de la Golful Porcilor. Mecanicii avioa-
nelor erau europeni atrași de anunțuri
promițătoare din ziare londoneze. Diri-
jarea avioanelor revenea unor «diploma-
mați» americani. Patronul și conducă-
torul tuturor acestora era însă Agenția
Centrală de Spionaj, care, încă din 1960,
cînd s-a proclamat independența Con-
goului, și-a instalat la Leopoldville («un
mic birou C.I.A. care s-a transformat
peste noapte într-o ambasadă virtuală și
un minister de război în miniatură»
(*New York Times*).

U-2 este un monoplan fabricat de uzi-
nele Lockheed, special pentru C.I.A.
Zburînd la înălțimi de peste 20 000 metri,
avionul a fost socotit multă vreme in-
accesibil artileriei antiaeriene. De aceea,
cînd tehnica sovietică a pus la punct
racheta sol-aer (americani au numit-o
SAM-2) cu care au lovit în mai 1960 avio-
nul pilotat de Francis Powers, specialiș-
tii lui Lockheed au înțeles că viața lui
U-2 s-a încheiat. Iar C.I.A. a tras conclu-
zia că afacerea nu mai rentează.

informații și inteligență

Divizia INFORMAȚII dispune de apar-
ratul cel mai numeros și mai calificat al
C.I.A. Ea culege, assemblează, analizează
și evaluează informații din toate sursele
și produce rapoarte pentru președinte,
Consiliul Securității Naționale și cele-
late virfuri administrative americane.
Grosul informațiilor este extras din
ziare străine, din reviste științifice, pu-
blicații industriale și din emisiunile po-
surilor de radio pe care le recepționează.
Aici se centralizează rapoartele spionilor
din străinătate și ale serviciilor de infor-
mații militare și diplomatice. O armată
de lingviști, chimiști, fizicieni, biologi,
geografi, ingineri, psihiatri și chiar agro-
nomi și geologi lucrează în această divi-
zie. În fiecare oră, între 100 și 150 știri,
zvonuri și descoperiri intră în această
gigantică mașinărie umană și tehnologică
— iar produsul final îl constituie dosare
frumos dactilografiate cu hărți elegante
menite a câștiga «sus» puncte asupra
agențiilor rivale. O secție specială se
ocupă de conducătorii diferitelor țări și
studiază durata probabilă a vieții lor.
New York Times arată că unul din funcțio-
nari «și-a petrecut întreaga carieră» pro-
fesională la agenție, nefăcînd nimic alt-
ceva decît colectarea, studierea, colecțio-
narea și raportarea a tot ce se știe despre
președintele Sukarno al Indoneziei. Dar
absolut tot — a precizat un oficial al
agenției». De asemeni — arată ziarul —
birourile agenției din 30 de orașe ame-
ricane au căutat oameni de știință, oa-
meni de afaceri, studenți și chiar turiști
obișnuiți despre care știau că plănuiesc
un voiaj în țări socialiste și le-au cerut să-și
noteze observațiile și să le raporteze la
întoarcere C.I.A.

În secret, agenția finanțează întreprin-
deri particulare, fundații, edituri de cărți
și reviste, școli de studii internaționale,
afaceri de diferite feluri, stații de radio
străine pentru servicii efective, pentru
camuflarea agenților săi sau numai ca
«adrese poștale». În străinătate, agenții
C.I.A. apar cel mai des ca oameni de
afaceri, turiști, studenți, oameni de ști-
ință, misionari, tehnicieni, reprezentanți
ai societăților de binefacere etc.

A treia divizie — ȘTIINȚĂ ȘI TEH-
NICĂ — se concentrează asupra perfec-
ționării armelor moderne, iar ultima
divizie — ADMINISTRATIVĂ — procură
echipament de spionaj, case sigure, mij-
loace de comunicare, cifruri etc.

Cît privește rolul crescînd pe care-l
capătă mașinile electronice de calcul,

camerele de fotografiat, instalațiile radar,
microfoanele și aparatele de radio-recep-
ție și emisie, pare că oamenii-spioni gen
Mata Hari și James Bond sînt perimați.
Cu mașinării complexe care înconjură
globul cu 17 000 mile pe oră se poate
fotografia pămîntul sau chiar transmite
imagini de televiziune, se poate înre-
gistra mișcarea bombardierelor și ra-
chetelor. Fizicienii lucrează în prezent
la aparate de mare sensibilitate care vor
putea urmări de afară conversații din
casă prin înregistrarea vibrațiilor gea-
murilor cauzate de vocile celor care
vorbesc. Și totuși omul rămîne în acest
domeniu elementul-cheie. Căci ceea ce
contează în ultimă instanță este analiza
datelor și informațiilor, aprecierea lor,
concluziile trase — și acesta rămîne pri-
vilegiul creierului uman. A dovedit-o o
dată mai mult cea mai complexă operație
a C.I.A.

operația de la golful porcilor

Doi dintre cei mai intimi colaboratori
ai președintelui Kennedy au povestit-o
amănunțit în cărțile pe care le-au publi-
cat anul trecut — Theodore Sorensen
și Arthur Schlesinger Jr.

Planul de invadare a Cubei a fost
elaborat de C.I.A. încă pe timpul cînd
în Casa Albă se afla generalul Eisenhower.
El a aprobat și un prim fond de 13 mi-
lioane dolari pentru pregătirile inițiale.
Pentru a măsura secretul în care se des-
fășoară asemenea operațiuni trebuie spus
că nici membrii guvernului Eisenhower
nu știau despre existența lui. Kennedy
a fost informat despre plan de către
Allan Dulles, pe atunci directorul agen-
ției, numai după ce a fost ales președinte.

Politicienii cu care conclucra agenția
sînt descriși de istoricul Schlesinger în
felul următor: «Ei erau în mod caracte-
ristic identificați cu vechea Cubă a parti-
delor tradiționale. Unii erau oameni de-
centi; alții erau racketeers (răufăcători
constituiți în bandă — N.R.) care găsiseră
în politică un mod de viață profitabil. Ei
doreau restaurarea «democrației» poli-
tice așa cum o cunoscuseră înainte de
Batista, dar nu vedeau necesitatea unor
schimbări sociale de perspectivă. Obiecti-
vele lor erau compatibile cu interesele
posesorilor de investiții nord-americani și
cu prejudcățile administrației Eisen-
hower».

Instruirea grupului de invazie se fă-
cea pe întinsa plantație a lui Roberto
Alejos în Guatemala, cu sprijinul per-
sonal al președintelui Ydigoras. Șeful
lagărului de instrucție era un oarecare
Frank Bender, un refugiat german care
intrase în armata americană și se spe-
cializase în spionaj. El știa doar cîteva
cuvinte spaniole, iar despre America
Latină și mai puțin. Avea însă puteri
discreționare și obișnuia să spună cu
cinismul tipic oamenilor de acest calibru
că el «poartă contrarevoluția în carnetul
său de cecuri». Recrutarea se făcea din
sinul fugarilor acuați în Florida. «Agen-
ția — scrie același autor — are o ten-
dință naturală de a-și controla operați-
unile cît mai deplin și de aci o preferință
naturală pentru oameni docili. Dacă nu
sînt docili la început, ei sînt făcuți așa».
Manuel Artime, fostul ofițer cuban nu-
mit de C.I.A. comandant al grupului, a
fost supus la început unui interogatoriu
îndelungat, urmat de teste psihice și
chiar de probă la *Lie detector*. Umblînd
după oameni cu experiență militară,
agenții C.I.A. au început să recruteze
ofițeri din fosta armată a lui Batista. De
altfel unii din acești *Batistianos* își făcuseră
instrucția în unități americane, cum era
cazul lui Pepe San Roman. Zilnic, avioa-
ne fără marcaj aduceau fugari cubani de
pe aeroportul secret de la Opa Locka,
de lingă Miami, la baza din Guatemala.
«Ofițerii americani îi asigurau că ei erau
numai unul din grupuri, o zecime a for-
țelor, și că vor avea întregul sprijin
militar de care era nevoie».

Planul de acțiune consta în debarcarea,
cu vase americane, a grupului de invazie
pe coasta sudică a Cubei, într-o regiune
mlăștinoasă socotită a fi propice stabi-
lirii unui cap de pod. Avioane americane
sub camuflaj cuban urmau să decoleze
din Nicaragua pentru a distruge pe sol
aviația cubană în preajma invaziei. «Mi-
siunea ei — precizează Schlesinger — era
să cucerească și să mențină o suprafață
suficient de întinsă pentru a atrage acti-
viști anticastroști, a pricinui defecțiuni în
miliția castristă și a provoca o răscoală
generală în spatele frontului». Aici apar
limitele agenției în înțelegerea și apre-
cierea fenomenelor sociale și acea trăs-
ătură care este fatală acestui gen de
activitate: *wishful thinking* — reglarea
gîndirii după dorinți.

Sorensen și Schlesinger arată cum au
reușit conducătorii C.I.A. să obțină «lu-
mina verde» pentru punerea în aplicare
a planului lor aventurist. Ședințele la
Casa Albă aveau loc într-o curioasă
atmosferă de consens acceptat. Repre-
zentanții C.I.A. dominau discuția, șefii
de stat-major păreau să concure...

Singurul care s-a opus categoric plu-
nului a fost senatorul Fulbright. Iată cum
este descrisă ședința din 4 aprilie 1961:
«După procedura obișnuită — expunerea
convingătoare a C.I.A., disculparea timidă
a lui Rusk și întrebări pătrunzătoare ale
președintelui — Kennedy a cerut fiecăruia
să-și spună părerea. Fulbright, vorbind
în mod răspicat și sceptic, a denunțat în-

Trofee rămase de la invazia eșuată
la Golful Porcilor. Toate poartă
marca: Made in U.S.A.

treaga idee. Operațiunea — a spus el —
era cu totul disproporționată față de ame-
nitațarea. Va compromite poziția noastră
morală în lume... Kennedy a continuat
să ceară părerea. McNamara a spus că
este în favoarea operațiunii. Subsecretarul
Mann a arătat că inițial ar fi fost contra,
dar din moment ce lucrurile au fost duse
atît de departe, trebuie mers pînă la
capăt».

Pînă la urmă, Kennedy a aprobat plu-
nului invaziei și a cerut să se constituie un
«Consiliu Revoluționar Cuban» la New
York. Curînd, C.I.A. a format acest
«consiliu de paie» sub președinția lui
Miro Cardona și l-a instalat la hotel
Lexington. Interesant și revelator este
că, în preajma invaziei, Cardona și ceilalți
membri ai «consiliului» au fost trans-
portați într-o casă de lingă Miami și
complet izolați. La radio au aflat că inva-
zia începuse. Comunicatul difuzat era

(continuare în pag. 12)

CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY

(urmare din pag. 11)

în numele «consiliului», dar acesta nu știa nimic din ceea ce se petrecea.

Gafa cea mai teribilă s-a produs în incinta O.N.U., unde la cererea expresă a Cubei revoluționare s-a început imediat dezbaterile problemei. Reprezentantul american Stevenson a declarat în ședință că avioanele care atacaseră aerodromurile cubane aparțineau aviației cubane și erau pilotate de aviatori care dezertaseră. În realitate, acestea erau avioane americane cu piloți angajați de C.I.A., iar Stevenson fusese pus în situația de a prezenta «legenda» ticluită de C.I.A. drept realitate. Capturarea în Cuba a unuia din piloții americani și prezentarea lui la Havana în fața corespondenților presei internaționale a făcut să explodeze întreaga «legendă» și guvernul american să fie pus într-o situație absolut penibilă.

Soarta «invaziei» este cunoscută. Ea a fost nimicită cu o vigoare extraordinară de către forțele Cubei revoluționare, iar invadatorii rămași în viață au fost capturați pînă la unu. Fiasco-ul pentru C.I.A. și pentru S.U.A. a fost cumplit. «N-aș mai fi putut supraviețui unui al doilea» — a spus Kennedy avocatului Clifford, prietenul său intim.

cum e sacul și peticul

N-a trecut însă mult și la 22 august 1962 vasul comercial britanic (iar aliatul principal!) Streatham Hill, transportînd 80 000 de saci de zahăr cuban cumpărat de U.R.S.S., și-a izbit o elice de o stîncă și a intrat în portul San Juan din Puerto Rico pentru reparații. Vasul a fost adus în doc și 14 135 de saci au fost descărcați pentru a se putea efectua reparațiile.

Sacii au fost puși într-un depozit al autorităților vamale sub custodie.

În timp ce se lucra la vas, agenții C.I.A. au pătruns în depozit și au contaminat zahărul cu o substanță chimică menită să-l facă incomedibil. Citind raportul agenției care se lăuda cu această ispravă, un consilier al Casei Albe i-a atras atenția președintelui Kennedy asupra consecințelor: operația avusese loc pe teritoriul american și însemna un precedent odios de sabotaj chimic care ar fi stîrnit un oprobriu mondial. Kennedy a dispus imediat ca zahărul contaminat să nu părăsească în nici un caz Puerto Rico.

Pentru a constitui un control mai riguros al activităților C.I.A., Kennedy a numit un grup operativ mai larg. În prezent el este compus din amiralul William Raborn, directorul C.I.A., Alexis Johnson, subsecretar al Departamentului de Stat, Cyrus Vance, subsecretar la Pentagon, Bill Moyers și Walt Rostow, asistenți ai președintelui Johnson.

Să încheiem cu un citat din *New York Times* din 21 aprilie 1966: «De la ascultarea convorbirilor telefonice la influențarea alegerilor, de la aruncarea în aer a podurilor la invazii armate, în întuneric sau la lumină, Agenția Centrală de Spionaj a devenit un instrument vital al politicii americane și o parte componentă majoră a guvernului american».

film

TELEGRAME

«Cu sînge rece», cartea scriitorului american Truman Capote, considerată unul din best-seller-urile anului, va fi ecranizată de regizorul Richard Brooks. Interpreții vor fi cu toții neprofesioniști.

Philippe de Broca (autorul lui «Cartouche») și-a completat distribuția noului său film: «Le roi de cœur». După Jean-Claude Brialy, Pierre Brasseur, Alan Bates, Micheline Presle, Geneviève Bujold, au mai fost solicitați Michel Serrault și Julien Guiomar. Filmul istorisește viața unui oraș ai cărui locuitori au fost secerăți de război și care a devenit un fel de sediu al nebunilor.

Romanul «Zmeul de aur» al prozatorului maghiar Kosztolanyi Dezső a atras atenția regizorului Ranody Laszlo și a scenaristului Illes Endre. Interpreții versiunii cinematografice ce se realizează în prezent sînt Imre Sinkovits, Bodrogi Gyula, Ilona Bérés

După o foarte îndelungată absență din cinematografie, actrița italiană Silvana Pampanini «Anna Zaccheo» s-a reîntors pe platouri. În momentul de față se află în insulele Canare, unde, sub conducerea regizorului spaniol Xavier Seto, interpretează rolul principal în «O ciudată deșteptare din somn».

Comicul francez Louis de Funès («Nevăzută, necunoscută») este unul din cei mai solicitați actori. Artistul mărturisește că multele roluri ce i se propun îi impun o continuă grijă pentru îmbogățirea mijloacelor sale, interpretative; în legătură cu ultimul său rol, cel din filmul «Marele restaurant» al lui Jacques Besnard, Louis de Funès declară: «Aș vrea să renunț la grimasele mele de altădată, pentru a mă integra mai bine în subiect. De altfel, de douăzeci de ani caut fără încetare să devin mai sobru, pentru a părea mai sincer, căci comicul, chiar și burlescul, trebuie să se bazeze pe sinceritate».

Unul din reputații regizori polonezi, J. Kawalerowicz (dintre ultimele lui creații vom vedea în această toamnă «Maica Ioana» cu Lucyna Winnicka — foto 1) va filma în insula Capri exteriorile «Calătoriei», o coproducție italo-poloneză.

Tinăra actriță italiană Stefania Sandrelli, pe care am văzut-o în filmele lui Pietro Germi «Divorț italian» și «Sedusă și abandonată».

Fotografie de Antonio SANSONE

STANLEY KRAMER: «Cinematograful este un act care angajează»

Stanley Kramer este un nume relativ nou în regia de film dar s-a impus repede în circuitul cinematografiei mondiale, ca o personalitate de prestigiu. Kramer face parte din noua generație de regizori americani, impusă după anul 1955, generație care reunește personalități contradictorii, stiluri diferite, concepții de viață opuse. Trecut, azi, de 50 de ani, cineastul a lucrat timp de 21 de ani la Hollywood (trezind prin toate meseriile pe care o casă de filme le posedă — de la mecanic de platou la producător!) fără a realiza el însuși vreun film. Debutul, cu **Not as a Stranger** (Nu ca un străin) n-a convins, a fost șters, deși în distribuție figurau actori binecunoscuți ca Frank Sinatra, Olivia de Havilland, Robert Mitchum. Al doilea film, nici el reprezentativ, a rămas o prezentă totalmente singulară în ansamblul creației sale. Noul venit în regia de film pleca în cursa recordurilor de rețetă: **Orgoliu și pasiune** (1957) este titlul umflat pe care Kramer l-a dat unei adaptări după **Tunul** de C.S. Forester, istoria unei călătorii aventuroase, prin jumătate din Spania, a unui enorm tun purtat de o mână de războinici pentru a gonii din patria lor invadatorului napoleonian.

Intrarea pe «cușa din tașă» în cinematografie, Kramer a făcut-o de-abia în 1958, realizând **Lanțul**, un act de curaj și de mare valoare etică, mișcătoare pledoarie pentru drepturile negrilor din Statele Unite ale Americii. Prin acest film, regizorul își afirmă pregnant adeviziunea la marile teme ale secolului nostru, aplecarea spre problematica majoră a contemporaneității. Toate celelalte filme ale sale ce au urmat sînt exemplare prin seriozitatea și gravitatea subiectelor abordate. În **Ultimul țărnam**, filmul morții atomice, Kramer deschide o perspectivă revelatoare asupra consecințelor tragice ale unui război nuclear; **Procesul maimuțelor** este o puternică acuzare împotriva obscurantismului și ignoranței; **Procesul de la Nürnberg** (de la «Afacerea Dreyfus» al lui Méliès, filmul politic n-a atins o asemenea culme artistică) își propune să stabilească responsabilitățile individuale în împrejurări cu tragice consecințe, cum a fost ascensiunea fascismului în Germania; în sfîrșit, în **Corabia nebunilor**, reintinim aceeași temă, cu altă «încercătură» de semnificații. Ni se par edificatoare pentru crezul artistic al lui Kramer cuvintele sale, rostite cu prilejul premierei **Ultimului țărnam**, care a avut loc simultan, într-o seară de decembrie din 1959, la Moscova, Washington, Londra, Paris, Tokio, Stockholm, Roma, Berlin, Melbourne, Madrid,

tocmai pentru că filmul se adresează conștiinței întregii umanități: «Sînt oameni care pretind că noi trebuie să distrăm publicul, mai curînd decît să-i amintim că speța umană e amenințată cu exterminarea. Opinia mea este, în fapt, diametral opusă. Cu cît un film atinge mai mult viața și problemele spectatorilor, cu atît e mai interesant pentru aceștia. Bomba există, distrugerea lumii este o perspectivă îngrozitoare. A nu fi făcut acest film ar fi însemnat să negi Hiroshima și Nagasaki, să negi existența bombei H, să negi atîtea și atîtea. Eu n-am putut nega toate acestea». Artist angajat, Kramer își manifestă în fiecare film poziția socială, operele sale recomandîndu-se printr-un umanism definitoriu.

Am cunoscut, pe ecranele noastre, majoritatea creațiilor lui Kramer de la **Nu ca**

un străin (în programul cinematografic) și pînă la **Procesul de la Nürnberg** multe pagini cinematografice deosebit de revelatoare pentru semnificațiile artistice ale operei acestui cineast. Ne reamintim de puternicul simbol al «lanțului» care unește pe omul alb de omul negru, chiar atunci cînd lanțul este distrus și cei doi eroi se află liberi unul de celălalt în fața destinului lor: «lanțul», care limita pînă atunci, deopotrivă, ființa socială a albului și a negrului, se convertește într-o altă semnificație, aceea a solidarității umane. Să ne reamintim, de asemenea, de fînta contemporană a «procesului maimuțelor», intentat adeptilor lui Darwin într-un orașel din sudul Statelor Unite în 1925: «dreptcredincioșii» topăie pe străzi în jurul «profetului» lor, ambianța reconstituie parcă delirul și mentalitatea evului mediu dar aluziile realizatorilor devin limpezi la adresa maccarthismului.

În **Procesul de la Nürnberg**, pe ecran se desfășoară unul din ultimele procese din seria celor ce au avut loc în orașul vest-german, intentat unor înalți magistrați din justiția nazistă. Cineastii pun spectatorului din stal, contemporaneității, întrebarea crucială: iertăm, așternem un văl de uitare peste faptele de tristă și tragică amintire din anii fascismului — sau avem datoria să stabilim pînă la ultima explicație, pînă la ultimul amănunt, înțelesul — uneori ascuns, greu de pă-

truns, poate chiar riscant de pătruns al celor petrecute? Spectatorul din stal devine nu pur și simplu martorul procesului, ci judecătorul suprem, datele de acțiune ale filmului oferindu-i posibilitatea să pronunțe, în cea mai bună cunoștință de cauză, sentința. Realizatorii peliculei, de altfel, nu se grăbesc cu răspunsul, lasă ca procesul să-și desfășoare liber argumentele pro și contra, într-o pasionantă dezbateră, care opune convingeri, mărturii și probe contradictorii.

Bun psiholog, Kramer urmărește reacțiile eroilor săi cu multă finețe a observației, cu pasiune a adevărului. Chiar pe subiectul imaginar din **Ultimul țărnam** (acțiunea are loc după ce un război atomic izbucnit dintr-o greșală tehnică a stîrpit viața pe patru continente, doar Australia mai avînd de trăit 5-6 luni, pînă cînd curenții de aer vor aduce și în emisfera australă pulberea exploziilor nucleare) autorul face dovada unei mari lucidități: spre deosebire de eroii romanului ce a servit drept bază scenariului (**Pe plajă** de Nevil Shute) disperăți, nebuni, fricoși, în reacțiile personajelor din film se întrevede limpede conștiința că împotriva lor, împotriva umanității, s-a produs o crimă ireparabilă. În ultimul său film, **Corabia nebunilor**, Kramer reia pregnant ideea crimelor împotriva umanității, folosind experiența de tristă amintire a corăbiei fasciste.

Sobrietatea stilului cinematografic al lui Kramer este definitorie. O singură comedie dezlănțuită, **O lume nebună, nebună, nebună** (în care autorul face o dovadă elocventă a măiestriei sale tehnice) în peisajul dominant al unor filme grave, cu predominanță dramatică. Caracteristică filmelor lui Kramer este, ca un corolar, **marea distribuție**. Spencer Tracy, Buster Keaton, Frederic March, Burt Lancaster, Marlene Dietrich, Judy Garland, Sidney Poitier, Tony Curtis, Gregory Peck, Ava Gardner, Frank Sinatra, Broderick Crawford, Olivia de Havilland, Cary Grant, Robert Mitchum, Maximilian Schell, Montgomery Clift, Sophia Loren sînt numai cîteva nume care revin în distribuțiile filmelor sale.

În încheierea însemnărilor noastre, o scurtă declarație recentă a lui Kramer (într-un interviu acordat ziarului «Combat» la sfîrșitul anului trecut) înaintea premierei pariziene a filmului său **Corabia nebunilor** și ea foarte semnificativă pentru crezul artistic al regizorului: «Cît despre mine nu vă ascund că nu-mi ajunge să fabric filme în serie; cinematograful este un act care angajează».

Călin CĂLIMAN

totul pentru o seară

Nu există măsură comună între emisiunile de tipurile cele mai diverse pe care ni le oferă televiziunea și teatrul în studio. La fel, nu există măsură comună între acesta și piesele prezentate în săli de spectacol sau radiodifuzate. Teatrul televiziunii este un șir de premiere, de apariții fulgerătoare, fără zi de mîine. A doua reprezentație e o excepție. Se înmagazinează o muncă uriașă, se creează roluri memorabile, se construiește un spectacol de înaltă ținută artistică, totul doar pentru o seară. În teatre, o premieră de succes este urmată de zeci și uneori de sute de reprezentații. La radio, banda de magnetofon păstrează și reeditează la nesfîrșit un spectacol pentru care actorii nici nu au avut nevoie să memorizeze textul. La televiziune însă, unde sutleorul este intolerabil, iar camera de luat vederi urmărește necrutătoare mișcarea scenică și mimica, spectacolul este un eveniment unic. Trebuie să fii în sufleteț de o nemăsurată dragoste pentru artă și, în același timp, destul de risipitor cu tine însuși, pentru a te dăruii nelimitat unei atît de efemere creații. Ce-a rămas din excepționala punere în scenă a «Furtunii» lui Shakespeare? Amintirea unei mari emoții artistice. Regizoarea Lidia Ionescu a tradus, adaptat și pus în scenă drama lui Strindberg «Domnișoara Iulia». Eva Pătrășcanu a realizat, fără îndoială, în această piesă unul dintre rolurile cheie ale carierei ei. Totul pentru o seară.

A pretinde că înalta tensiune la care lucrează colectivul de teatru să constituie un etalon pentru celelalte compartimente ale televiziunii, ar fi exagerat. Dar de aici pînă la improvizația unor emisiuni mereu obosite, veștede, lipsite de imaginație, este o distanță prea mare. Nu se poate și nici nu e desigur necesar să se imite nelimitata cheltuială de energie și talent pe care o implică pregătirea unei piese de teatru. Este însă posibil și de dorit ca discernămîntul și competența cu care sînt selecționate piesele și se alcătuieste distribuția lor să existe și la programatorii altor emisiuni. Fiecare emisiune de istorie a teatrului constituie un autentic act de cultură de la început și pînă la sfîrșit. Invitîndu-l pe conferențiarul universitar Ovidiu Drimba să prezinte acest ciclu pretențios, televiziunea a făcut o alegere excelentă.

De notat că majoritatea interpreților fac parte din generațiile mai tinere. Actorii ca Leopoldina Bălănuță, George Constantin, Toma Caragiu, N. Răuțchi, Mircea Albușescu, Emanoil Petruș și mulți alții au folosit adesea prilejul oferit de televiziune de a juca în piese neincluse în repertoriul teatrelor lor, roluri care le-au permis să-și dezvolte și să-și pună în valoare personalitatea artistică. Participarea lor entuziastă la opera de neprețuit a televiziunii este cu atît mai demnă de remarcat, cu cît știu dinainte că vor juca fără a simți atît de importantul contact cu sala și că, oricît de mare va fi succesul, spectacolul nu va face serie.

Le rămîne, totuși, un motiv de satisfacție pe care numai televiziunea îl poate oferi: conștiința faptului că au, într-o singură seară, sute de mii de spectatori.

Felicia ANTIP

Din păcate, tovarășă doctor, pe fronturile mele nimic nou. După două luni și o zi, tata rămâne mai departe convins, probabil, că «mi-am rupt picioarele cu mina mea». Iar asta, chiar trecînd peste ruptul schiurilor, e, pentru dînsul, o sfidare incalificabilă: la adresa lui! În consecință, mă lasă ostracizat aici, în spital, sub ghipsul dumneavoastră. El, am impresia, așteaptă un bilet în care să-mi recunosc niște abateri, vini și păcate necunoscute mie. Iar mama și bunica sînt obligate să-i respecte sentința: nici un fel de legături cu mine — abandonat, boicotat, uitat... Așa că de aceea: cînd m-ați întrebat ce aș face mîine dacă mi-ați scoate ghipsul, dacă mi-ați da foaia de ieșire, eu, recunosc, am luat vorba despre altceva.

Pe cuvînt: nu știu ce aș face... Habar n-am!

Drept vorbind: nu știu, pentru că, practic, știu dinainte tot.

De exemplu, să presupunem că m-aș duce direct acasă.

Ajung, să zicem, către ora douăsprezece-unu. Tata, la lucru. Mama, poate mai doarme; sau poate se plimbă prin oraș; în cazul ei, *tertium non datur*. Înseamnă că sînt recepționat de bunica.

Pun dreapta în foc oricînd: cît am zăcut eu aici, bunica a avut domiciliu forțat în toate orele de vizită la spital. Prin sentința tatii. Altfel venea de mult să mă vadă.

Sentință cu doi colți. Un colț, pe mine: să pricep cum se cade ca toți ai mei, inclusiv pisica, inclusiv bunica, solidari cu indignarea tatii, mă repudiază, mă boicotează, sînt gata să co-semneze sancțiuni oricît de radicale; asta numai *dacă* și numai *atîta timp cît* eu nu redactez spontan, liber și nesilit de nimeni, convenitul proces verbal de penitență pe daiboj, de nu mai fac, de regrete eterne, de iartă-mă tată, de cenușă-n cap etcetera și celelalte. Fără să știu despre ce-i vorba. Al doilea dinte, pe bunica: să priceapă și ea că «așa nu mai merge»; pînă la șaisprezece ani m-a crescut «ca naiba», m-a alintat de «m-a timpib» — acuma-i timpul «s-o isprăvească, scurt pe doi, definitiv»...

Văd scena absolut perfect: stereo, color, cinemascopic.

Apar în poartă, cu magnetofonul sub braț.

Bunica mi-a năvălit întru întîmpinare. A prevăzut tot, a luat măsurile necesare. Vizibil, e acut conștientă că, în interesul cauzei noastre comune, efuziunile revederii — sau cel puțin partea lor publică — trebuie să se desfășoare cît mai rapid și mai discret. Drept care, se repede ca o leoaică: îmi face semn să tac, să mă grăbesc, să calc în vîrfurile picioarelor, să nu mă las văzut de vecini. Dar cînd ajunge la mine își calcă toate hotărîrile: începe să-mi tropăie împrejur; chiuie osanale peste osanale, cu cruci cît toate zilele; se și vaită, retrospectiv, ea abia acum resimțînd deplin durerea celor două luni de viață fără mine; și strigă de zor nu știu cîte babe de prin vecini, să le spună; și mă tot sărută... Un tărăboi gigantic!

La poartă și în ferestrele bucătăriilor din vecini se ivesc o droaie de capete, basmale, guri căscate. Bunica, printre osanale, văicăreli, îmbrățișări, tropăieli și cruci, cum interceptează privirile cuiva, cum îi face semne: deci, invită lumea să participe o clipă la bucuria măreței noastre revederi, rugînd totodată ca pe urmă participanții să dispară fără urme, lăsîndu-ne cu tainele noastre, ca și cum nimeni n-a văzut nimic, n-a auzit nimic, n-a luat parte la nici un eveniment epocal...

Casa noastră e veche, lăsată printre blocuri. Practic, adunînd la asistența din ferestre ce mai curge-pică pe stradă, totalizăm minimum o sută spectatori.

Pînă la urmă, pricepe întreg poporul: minimum o sută de semne vin, pe rînd și simultan, să ne confirme că bucuria bunicii a fost înregistrată, împărtășită, intim asimilată; și că secretul va fi păstrat. Ferestrele se închid după alta, fără pic de zgomot, conspirativ. Cei din poartă își reiau mersul: conjurați în exercițiul funcțiunii — știu tot, dar n-ar trăda nimic, nimănui, nici de-ar fi să-și dea duhul sub mîna călăului, în torturi... Mai mult: în diverse puncte cardinale, la diferite etaje și niveluri, unele vecine dispar abia după ce li răspund bunicii, îndelung, insistent, cu propriile ei semne: adică, să-și fină gura și ea, dacă la noi e vorba de-un complot; să înceteze cu tropăitul și cu țipetele; să lase naibii tărăboiul; ori măcar să mă vîre în casă! Cineva chiar striga în gura mare: «Viră-l înăuntrul, tu, cît nu vine tat-su!»

Aș! Pînă să priceapă bunica, pînă să se ralieze și ea la propriul ei complot, mai trec niște minute. Sau zeci de minute — asta nu poți s-o știi precis dinainte.

În sfîrșit: după ce se convinge deplin că eu sînt eu însumi, întreg, întregut — deci, că la spital nu i-am fost schimbat printr-altul, că tibiile mi-s drepte, peroneele la locul lor, genunchii nemontați din vreo greșală, doamne ferește, în locul călcîielor — bunica izbutește să se reculegă. Mai mult sau mai puțin...

Vreau să spun că, dintr-o dată, se repede la mine — mai-mai să mă ia în unghii: «Ce stai? Dacă zici că poți merge, intră-n casă! Vrei să te vadă cineva? Din străini vrei să afle tată-tu că...?»

(Asta-i paradoxul care-mi place la dînsa cel mai mult: dacă stai s-o ascuți, crezi că se teme într-adevăr de *străini*; dar oamenii cu care are a face, fie că-i cunoaște, fie că nu, încetează să-i fie *străini*; devin instantaneu *ai noștri*; de exemplu, țin minte, cînd aveam trei ani mi-a arătat niște negri ajunși pe-aici de la festivalul tineretului. «Ce vede băiețelul? Negrii noștri! Pe negrii noștri îi vede băiețelul!»; practic, ea se teme de ceva sau cineva căruia totuși nu-i poate afla întru chiparea printre semeni — *străinii* ei fiind ceva extraordinar, ceva de domeniul iadului, al stafiiilor, al imaginației. Teribil îmi place asta la dînsa!)

Deocamdată, va să zică, și-a revenit: mi-a luat magnetofonul, benzile, tot bagajul. Mă duce în bucătărie... De fapt, mi s-a atînat de gît, de-un umăr, cu magnetofon cu tot; imposibil să mai stabilești cine pe cine duce.

Cînd intrăm în casă, bunica închieie ușa de două ori. Verifică și ușa de la intrare: dacă-i închiată, dacă într-adevăr cheia e uitată în broască — pentru ca mama (presupunînd că s-ar întoarce din oraș mai devreme) sau tata (presu-

punînd că s-ar întoarce mai devreme de la lucru) să nu dea năvală prin surprindere.

Încet-încet, pricep tot. Și totul este, de la a la z, conform previziunilor mele: planul bunicii e larg cuprinzător, precis și imposibil. Alcătuit din patru etape. Etapa întâi. Pe polița de sub masa din bucătărie, mă așteaptă circa opt farfurii: banchet sardanapalic! Eu urmează să le golesc pe rînd, cît mai repede. (Bunica e ferm convinsă că aici, la spital, în ciuda pachetelor ei, m-a chinut mereu dorul mîncării de acasă. Și e ferm convinsă că, independent de mecanoterapia tușii Penelea, de operațiile și ghipsul dumneavoastră, ceea ce mă va pune efectiv pe picioare va fi abia supraalimentația asigurată de dînsa. Această convingere e parte integrantă a religiei bunicii; nimic și nimeni n-ar putea-o converti vreodată.)

Etapa doi a planului. Cînd vor veni tata și mama, vor găsi casa cum au lăsat-o: pe mine, pînă atunci, mă va ascunde. Unde? Evident, în pod.

Ascunzișul este pregătit: păianjenii au dispărut cu pinze cu tot, pe jos e stropit-măturat, saltea pneumatică e gata umflată; perne, pățuri, o măsuță ologă, două scaune; pe jos, un covor (împrumutat de niște vecini aderenți la conjurație); o oală cu flori, lighean, cană, un butoi cu apă de spălat, o găleată cu apă de băut; două oale de noapte (aici bunica subapreciîndu-mă — cred că pe baza unor nesemnificative accidente prin prima copilărie). Pe-o grindă afirmă un sfer de porc afumat; în pungă de plastic strîns legate la gură, trei plini a cîte două kilograme și patru cozonaci; într-o lădiță, zeci de borcane, borcănășe, flacoane — dulceață, compot, gem, peltete și așa mai departe. Grosul cămării a trecut în pod. Și ventilatorul: adus pentru orice eventualitate, dat fiind că în pod lumină este, becul arde, dar priză nu-i (sînt supraestimat și în domeniul electricității; bunica mă ia drept un magician imbatabil, pentru că, fără a mă electrocuta, pot schimba personal orice bec ars și orice siguranță topită).

Peste toată organizarea din pod — praf, viespi, detexan și o căldură de să-ți fiarbă limba-n gură.

Praf: bunica a muncit în mare grabă, praful s-a ridicat așijderea; dar e de prevăzut că într-un ceas ori două praful se va liniști — prin locurile de unde bunica abia l-a stîrnit, pe saltea, păturile și pernele mele, printre măselele mele; deci ar fi urît să umblu după noduri în papură. E foarte bine în pod!

Viespi: avuseseră cuibare-faguri sub grinzi; bunica le-a atacat cu mătura și apă incropită; acum umblă roi, puse pe hartă — dar bunica mă asigură că mult n-o vor duce. Atunci va fi și mai bine în pod!

Detexan: cînd a înțeles că sabotajul viespiilor o va împiedica să-mi livreze în termen adăpostul, bunica a intervenit cu arma chimică, improșcînd asupra dușmanului circa doi litri detexan. După susținute nădușeli la pompă, metoda s-a dovedit deplin eficientă: bunica, vreau să spun, a priceput că, în caz de forță majoră, omul poate trăi, poate munci, poate pompa detexan, poate sta și ascuns, da, într-un roi de viespi oricît de căpate; cu condiția să nu le ia în seamă! Ceea ce îmi și demonstrează, ținînd un mic logos amical unei viespi care i s-a așezat pe nas; pe nasul nădușit, brăzdat de pîrîiașe mocirlite cu praf cărămiziu aparținînd indiscutabil podului nostru, strat geologic primar.

mama, bunica și eu

de V. Em. GALAN

Ilustrație de Tia PELTZ

Cînd însă viespea dă parcă să-i răspundă și ea ceva, bunica, în panică, emite printre buze un formidabil jet de aer comprimat — ceva la scara megatonelor, dacă socotim în exploziv convențional. Viespea e proiectată pe tavan, de unde, extenuată, sau obsedată de ideea că a fost gazată reglementar, se prăbușește țeapănă, la picioarele bunicii. Asta, pentru bunica, e «semn de la Dumnezeu»: auguri favorabili îndrăzneții noastre întreprinderi... Va fi grozav în pod, toate ne vor merge din plin!

Și căldură... Despre căldură, ce să vă spun? Podul nostru e tăbluit, afară-i soare — și, cînd bate soarele, la noi în pod temperatura e totdeauna cu douăzeci-treizeci de grade Celsius peste maxima institutului meteorologic. Bravo, bunică: muncit, spetit, reușit — rai o să fie podul!... Am inimă să-i reproșez ceva?

Bunicii, de fapt, numai căldura îi inspiră unele îndoieli. Dar eu, politic, observ că un cosmonaut conștient ar da aur greu să-l lăsăm în podul nostru pentru antrenamente: el, cînd vine acasă — de la ale lui, nu din spital — trece prin temperaturi foarte ridicate, cu care nicăieri în lume nu s-ar deprinde mai bine ca în pod la noi... Bunica se grăbește să-mi ia observația drept acceptare sau cel puțin resemnare. Așadar trece repede mai departe — eu aflînd cu acest prilej că, practic, nu voi sta în adăpost cîne știe cît, deoarece cînd ai mei vor pleca din casă, mă va invita jos; iar nopțile, după ce tata-mama vor adormi, voi fi cartiruit în patul bunicii, la bucătărie (exceptînd nopțile cu ploaie, cînd în pod va fi răcoare, cînd fulgerele vor transforma grinzile în stranii coloane, praful de pe ele în pulberi nestemate, astereala într-o cupolă feerică a geometriei viitorului — cînd, pe scurt, bunica va prefera să-și mute ea dormitorul sus, la mine). Romantic, nu?

Etapa trei a planului bunicii. În timp ce eu, sus, voi duce-o împărătește, bunica, jos, îl va lăsa pe tata să doarmă cum și-a așternut... De cîteva zile — susține bunica — tata a cam ajuns la capătul răbdărilor, la capătul puterilor. Dovada: mîncă fără socoteală, fără mofturi, și, orice i-ai spune, oricît l-ai bombăni, tace — mut ca toți mușii. O singură dată l-a mai văzut bunica pe tata așa: într-o împrejurare pe care, convinsă că eu n-o pot ști, nu vrea să mi-o spună cît timp n-o rog insistent. Și eu n-o rog: știu dinainte ce mi-ar spune.

Fapt este că, după estimările bunicii, în cîteva zile tata va capitula. Poate chiar astăzi. La masă: va zvîrli farfuria cît colo și va porni galop în direcția spitalului. Așa: cu gura plină, șervetul ațînat de guler și șireturile dezlegate... Atunci ea, bunica, îl va tăia drumul. Pur și simplu: i se va așeza în cale, cloșcă, de-a cumezișul porțiței. «Încotro?» Tata — surd. «La spital?» Tata — mut. «Să-ți vezi feciorul?» Tata — toc: «Dă-te-n lături, mama! Lasă-ma-n plata domnului!» «Te las, băiete, poftim: du-te sănătos... Numai că băiatul nu-i la spital» «Ce?» «E-n pod, zău!... Nu crezi? Du-te singur. Numai vezi cum îl iei, nu-ți da iarăși în petic!» Etcetera — mare predică... Asta. varianta cea mai dulce. Ar fi și alta — cam dură, cam căsăpească, dar, drept vorbind, și mai dulce: tata, fără a ști ce surprize îl pîndesc în pod, se abate pe la spital. Firește: ajunge acasă galben, stors, împleticindu-se. Face semn bunicii, face semn mamei — abia îngăimă: «Băie... țelul nostru, nu-i! A... a plecat din spital de...» Mă rog: de zilele cîte s-or aduna pînă atunci. Iar bunica, de

colo: «Vino-ți în fire, catirule! Ți l-am ascuns în pod. Du-te și...» Restul, invariabil: «vezi cum îl iei»... «nu-ți da în petic» — toată cazania.

Bunica e sigură sută: un asemenea șoc psihologic l-ar influența extrem. *extrem* de pozitiv pe tata.

Ultima etapă a planului bunicii îmi este prezentată drept o înțeleaptă anexă (anticipativă? retrospectivă?) decurgînd logic din etapa trei. Anume: dat fiind că eu, sînd în pod, tot n-aș avea mare lucru de făcut, cel mai bine ar fi să redactez scrisoarea de iertăciune-penitență. Bunica o va duce la poștă, factorul ne-o va vîrî sub ușă, bunica o va vîrî printre ziare și i-o va da tatii. Tata, cînd va citi, va pleca valvîrtej la spital, nu mă va găsi, va reveni împleticindu-se — aceleași cuvinte, aceleași șoc, aceleași rezultate; doar că obținute mai repede și mai sigur.

Înțelegeți? De fapt, etapa a patra este însuși miezul planurilor bunicii!... Ea se bizuie mai ales pe etapa a patra, nu pe-a treia. Vrea, pur și simplu, să-mi smulgă penitența! Vrea să obțină împăcarea mea cu tata pătînd tribut amîndurora — adică acceptînd dinainte gîndul că, niște zile, o vom privi chiondăriș amîndoi: pe bună dreptate ambi!

Și vă spun: manevrele ei nu-s trădare, nici față de mine, nici față de tata; sînt devotament. Devotament pînă la disperare; devotament pînă dincolo de orice capete și limite — pînă la contrariul devotamentului. Dar poftim de-o pune la curent pe bunica — printre viespi, farfurii, goane din pod în bucătărie, goane viceversa etcetera — poftim de-o pune la curent cu dialectica devotamentului!

Clar: n-am timp să-i spun nimic. Înfulec, urc, cobor, lupt cu viespile, cu praful, cu căldura, iarăși înfulec, iarăși cobor, urc, lupt...

Luăți notă: despre mama, pînă aici, aproape n-am pomenit. Fără s-o fi uitat propriu-zis. Dar mama, în ecuațiile familiei noastre, e un factor... nu știu: un fel de unu neutral, nici plus, nici minus — ori îl scrii la numărător, ori la numitor, ori nicăieri, nu împarte nimic, nu înmulțește nimic, nu schimbă nimic; practic... În sfîrșit!

Practic, mama ajunge acasă la trei și un sfert. Intră prin față, după ce a sunat de cîteva ori, cu pauze lungi. Știe dinainte: cînd a trecut factorul, bunica a uitat cheia în broască. E obosită, plictisită, amărită. Astenică: niciodată n-a fost altfel; dar acuma, de cînd cu accidentul meu, cu minile și interdicțiile tatii, cu borșul bunicii, e mult mai «cum a fost».

Obișnuit, bunica nu prea ia în seamă asteniile mamei. Acuma însă, prin contrast (pentru că ea, de cînd m-a depozitat în pod, e stenică și exuberantă în ultimul hal), acuma bunica sesizează imediat prăpastia dintre ele două. O sesizează chiar așa, *ad litteram*, ca prăpastie sadea... Adică, pur și simplu, o apucă ametelile, palpitațiile... Asta înseamnă că în timp ce mama o dăscălește (simplă obișnuință, nici pic de convingere: «După ce trece poșta, sau oricine, cheia, mamă soacră, nu se lasă în broască. Niciodată o cheie...» etcetera) în timp ce mama, va să zică, expune la noroc un punct de vedere gospodăresc foarte sănătos, bunica, parcă somnambulă, se pomenește explicîndu-i. Fără voie. În virtutea unor legi depășindu-i voința și rațiunea... Mai mult semne, ici-colo cîte-o șoptă: băietelul a venit, e sănătos tun, ascuns în pod...

Mama, cînd dă Dumnezeu și pricepe, își iese din toropeală: «Gata? A venit? El singur?!... În pod? Ce idee!»

Din pod, îi aud rîsul. (Rareori am ocazia. Nu știu foarte precis de ce rîde așa rar acasă. Ori, mai bine zis, știu... Totdeauna mi-a făcut plăcere s-o aud pe mama rîzînd; dar... În sfîrșit!) Îi aud și pașii: s-a repezit, a ajuns în antret, a început să urce scara...

Mă reped să deschid chepengul.

Chiar atunci — soneria. Încremenesc.

A încremenit și mama. Știu, simt, deși n-o văd: e cu un picior pe treapta a doua, cu celălalt pe a treia.

A încremenit și bunica.

Sonerie — din nou, mai lung.

Evident: dăscălînd-o pe bunica în legătură cu uitatul cheii în broască, mama a uitat și ea să scoată cheia... Dincolo, la ușă, e tata.

Aud cum tîrșie pașii mamei. Spre dormitor. A coborît de pe scară. Nu-i mai arde să urce în pod.

Îi aud și vocea. Nervi, lacrimi — criză neprefăcută: «Deschide-i... Nu-l auzi?... Eu nu-s, nu sînt, nu mă amesteca: du-l în pod, dă-i masa, spune-i ce vrei, fă ce știi, eu...»

Sonerie — a treia oară.

«Eu... mi-e rău, m-am culcat, de mîncare n-am nevoie, nu vreau să aud, nu vreau să știu, nu...»

Ușa dormitorului, trîntită.

Pașii bunicii zdupăie spre intrarea din față.

Sonerie — a patra oară.

Inima mea, ca un regiment în marș: toc! toc! toc! toc!

Tata, bineînțeles, a zărit-o pe mama intrînd înaintea lui. Nu văd nimic, dar știu tot: a intrat și, mut, cu gîndurile aiurea, privește fix în ochii bunicii.

Iar bunica, pierdută, hipnotizată, cu gîndul la tot ce bănuiește ea că ar putea bănuși tata, îi explică și lui, tot fără voie, tot prin semne: mama are o criză, se culcă, s-a culcat, nu-i cazul să fie deranjată... (dacă tata ridică o sprinceană, bunica își barează prompt buzele cu arătătorul și-l imploră: «Ssst!»)... iar în pod, ascuns («Ssst!»), ascuns ca să-și elaboreze liniștit misiva de iertare («Ssst!») e, bine sănătos, scăpat din spital băietelul («Ssst!»), căruia («Ssst!») nici prin cap nu-i trece că pe ușă a intrat tăticul lui («Ssst! Sst! St!»).

După semnele și țîștuelile ei judecînd, o poți crede cel mai devotat aliat al bietului meu tată, care — el, tatăl («Ssst!») — trebuie să se ascundă urgent de mine («Ssst!») cît nu apuc a-l simți; asta, firește, ca să nu mă deranjeze cumva, deoarece eu îmi redactez, inspirat, documentul penitenței («Ssssssst!»).

Iar eu, în pod, n-am habar de culpele pe care mi le pune în circă tata. Să scriu, ar însemna să înșir cele mai ipocrite rînduri suportate de-o hirtie în istoria lumii. Pe cuvînt!... De aceea v-am și spus: dacă mi-ați scoate ghipsul mline și mi-ați da foaia de ieșire, nu prea știu ce aș face. Probabil, m-aș descurca eu cumva... Dar poate să mă și incurc mai rău. Nu? Uneori, tata are niște trăsni de reacții cu desăvîrșire... În sfîrșit!

„Ce faceti după ora 3?”

în
jurul
„mesei
rotunde“

IATĂ-NE, AȘADAR, AJUNȘI LA CAPĂTUL DISCUȚIILOR PURTATE LA BUCUREȘTI, BRĂILA, BAIAMARE, PIATRA-NEAMȚ ȘI HUNEDOARA. AȘA CUM S-A VĂZUT ÎN PAGINILE REVISTEI, OAMENI DE DIFERITE VÂRSTE ȘI PROFESII, LA ÎNTREBAREA NOASTRĂ «CE FACETI DUPĂ ORA 3?» AU RĂSPUNS PE LARG RIDICÎND O SUMEDENIE DE PROBLEME.

«A PETRECE SAU A FACE CA CINEVA SĂ-ȘI PETREACĂ TIMPUL ÎN MOD AGREABIL; A (SE) ÎNVESELI, A (SE) AMUZA». ACEASTĂ DEFINIȚIE DE DICȚIONAR A VERBULUI A (SE) DISTRA A FOST RELUATĂ ÎN CADRUL DISCUȚIEI DESPRE MODUL ÎN CARE NE ORGANIZĂM TIMPUL LIBER CE ÎNCEPE ZILNIC LA ORA 3.

EVIDENT, A-ȚI PETRECE TIMPUL LIBER ÎN MOD AGREABIL, ÎNSEAMNĂ ȘI A TE ÎNVESELI ȘI A TE AMUZA. DAR NU NUMAI ATÎT.

DESPRE TOATE ACESTE A S-A DISCUTAT LA «MASA ROTUNDĂ» A «FLACĂRII» LA CARE AU PARTICIPAT:

Grigore Daia, director adjunct al O.S.T.A.

Aurel Dimitriu, director general adjunct în Ministerul Comerțului.

Cornelia Filipaș, secretar al Consiliului așezămintelor culturale.

Aurel Giroveanu, compozitor.

prof. **Nicolae Ionescu**, director de școală și

Pompilia Stoian

odihnă activă

Aurel Giroveanu. Timpul liber aparține odihnei. Până acum, cei care au luat cuvîntul în cadrul anchetei «Flacării» au avut în vedere numai acele modalități de a te destinde, de a-ți reface potențialul de muncă între două perioade de activitate diurnă, pe care le denumim «distracții». Dar e bine să ne amintim că EXISTĂ O ODIHNĂ ACTIVĂ, CĂ OBOSEALA UNEI ACTIVITĂȚI POATE FI ÎNLĂTURATĂ PRINTR-O ALTĂ ACTIVITATE.

Pompilia Stoian. E foarte exact. În fond, lectura unei cărți, vizionarea unui film sau a unui program de televiziune, audierea unei emisiuni radio ori prezența într-o sală de spectacol comportă un anume efort de receptare și asimilare, adică o activitate. Toate acestea și altele de același gen constituie modalități posibile de a-ți folosi TIMPUL LIBER care, să nu uităm, ESTE NU NUMAI AL ODIHNEI, CI ȘI AL INSTRUIRII, al cultivării, al îmbogățirii nivelului intelectual.

Cornelia Filipaș. Adevărul e prea evident ca să-l mai comentăm. CE SE ÎNTÎMPLĂ ÎNSĂ ATUNCI CÎND VIZIONAREA UNUI FILM, A UNUI PROGRAM DE TELEVIZIUNE ETC. DATORITĂ UNOR ÎMPREJURĂRI INADECVATE NU POT FI RECEPTATE ȘI ASIMILATE CORESPUNZĂTOR? Din discuțiile purtate la Sighișoara, Piatra-Neamț, Baia-Mare a reieșit că la capitolul «crearea de condiții» anumiți factori au lacune serioase. Lacunele acestea trebuie pur și simplu extirpate. Nu avem voie să ne jucăm cu timpul liber al oamenilor!

Grigore Daia. Dacă ne gîndim că majoritatea tinerilor preocupați să-și petreacă timpul liber în mod plăcut (mă refer la tineri, dar faptul e valabil pentru toți oamenii, indiferent de vîrstă) cheltuiesc multă fantezie, pasiune, pricepere, în alegerea activităților lor recreative și-n practicarea acestora, dacă ținem seamă și de acele MULTIPLE MIJLOACE PUSE LA DISPOZIȚIE ÎN ACEST SENS ÎN CLUBURI, CASE DE CULTURĂ, CASE ALE CREAȚIEI POPULARE, TERENURI ȘI SĂLI DE SPORT ETC., atunci putem considera că aspectele subliniate de antevorbitorii mei merită să ocupe un loc central în discuția noastră.

pasiunea — punctul de plecare

Aurel Dimitriu. Ați amintit și de PASIUNE. Mi se pare că de aici trebuie să pornim. E greu de crezut că cineva poate să-și cheltuiască timpul, în mod conștient, în ocupații față de care nu are preferințe, care nu-l atrag.

Cornelia Filipaș. Într-adevăr, oameni care depun pasiune atunci cînd cîntă la un instrument, bunăoară, sau cultivă flori, ori colecționează mărci poștale sau obiecte de artă, ca să nu mai vorbim de sportivii pasionați, de excursioniști, de vînători, pescari amatori etc. — nu pot cădea pradă plictisului. Timpul lor liber se umple pe nesimțite.

Aurel Giroveanu. Sau, poate, că ar fi mai bine să ne oprim asupra caracterului mai mult sau mai puțin judicios al alegerii preferințelor. UNII TINERI NU ȘTIU CUM SĂ SE DISTREZE și adesea își irosesc timpul. Alții au pasiuni aducătoare de prea puține satisfacții. Cunoscut un adolescent care, avînd magnetofon, a reușit să-și nevrozeze vecinii

prin repetarea, în exces (exces în durată și în volum sonor) a cîtorva melodii care probabil îi plac foarte mult. Bănuiesc, în cazul acesta, o LIPSĂ DE PRICEPERE ÎN A RECEPȚIONA MUZICA, un gust neformat, așa zice. Unora — vorba... filmului — le place dansul și sînt nelipsiți de la ocaziile corespunzătoare. Totuși dansul în sine poate deveni monoton dacă organizatorii petrecerilor dansante nu se gîndesc sau nu se pricep să completeze programul și cu alte elemente distractiv-recreative.

numai dans?

Nicolae Ionescu. Unii din interlocutorii anchetei dv. («Cu 331 bucureșteni despre dans») au arătat, de pildă, că la casele de cultură programele de dans sînt imbinat cu prea puține elemente cultural-distractive interesante, sau — ceea ce are același efect — cu prea multe elemente de acest fel neinteresante. Mie mi se pare, din cîte am văzut, că au dreptate.

Aurel Dimitriu. Da, au dreptate. În această anchetă au fost criticate o seamă de unități subordonate nouă. Vom fi foarte atenți și VOM ÎNCERCA SĂ DĂM VIAȚĂ UNOR PROPUNERI CARE NI SE PAR INTERESANTE. Dar, cred eu, nu în primul rînd dansul trebuie să umple timpul liber al tineretului.

Pompilia Stoian. Există obiceiul de a deschide programul de dans printr-o conferință oarecare, printr-un simpozion sau printr-un spectacol artistic. Uneori astfel de manifestări sînt bine primite, fiindcă sînt interesante. Alteori conferința e plicticoasă, prea lungă sau apoasă (cu alte cuvinte, insuficient pregătită, formală), simpozionul de asemenea; astfel programul spectacolului artistic devine necorespunzător gusturilor spectatorilor, preocupărilor sau preferințelor lor etc. Rezultatul — nul sau aproape nul. Cred că trebuie acordată MAI MULTĂ GRIJĂ ÎN SELECTAREA CELOR CARE LUCREAZĂ ÎN CADRUL CASELOR DE CULTURĂ ALE Tineretului și STUDENȚILOR, AL CLUBURILOR etc.

pricepere și răspundere

Grigore Daia. A avea preocupări profesionale legate de organizarea timpului liber al tinerilor înseamnă a-ți asuma răspundere, în consecință ÎNSEAMNĂ A FI UN OM MULTILATERAL ȘI PROFUND PREGĂTIT.

Aurel Giroveanu. Îți trebuie FANTEZIE, PRICEPERE, GUST, ca să izbutiești să dai valoare educativă, instructivă, unei manifestări cultural-distractive pe care o organizezi.

Nicolae Ionescu. Tinerii, mai ales ei, sînt exigenți. E adevărat, casele lor de cultură nu satisfac totdeauna aceste exigențe. Dar teatrele, cinematografele, sălile de concert le oferă — în general — totdeauna ceea ce trebuie? ÎN MULTE ORAȘE DE PROVINCIE TURNEELE TEATRELOR DIN CAPITALĂ SÎNT EXTREM DE RARE și — datorită binecunoscutei blazări a actorilor care au jucat de prea multe ori în același rol — spectacolele se prezintă la un nivel artistic scăzut.

Cornelia Filipaș. Aici am putea reveni la aspectul inițial al discuției: un spectator de teatru obține, în afara emoției estetice produse prin jocul actorilor, și un anume bagaj de cunoștințe:

el urmărește să se instruiască în același timp și poate să fie nemulțumit în această dorință a sa. Un concert prezentat competent, de un muzicolog sau de un publicist specialist, este perceput MAI COMPLET ȘI MAI PROFUND de auditoriu.

Aurel Giroveanu. Într-adevăr, PROBLEMA EDUCAȚIEI MUZICALE A PUBLICULUI se cere a fi abordată cu mai multă grijă de către cei cărora le revine această misiune. În primul rând presa ar avea mai mult de făcut din acest punct de vedere. E drept că apar cronici muzicale, dar puține din acestea sînt scrise așa cum ar trebui. De mult n-am mai răzut în ziare prezentări de concerte publice alcătuite astfel încît să ajute efectiv pe cititor la asimilarea pieselor din program.

Nicolae Ionescu. Educația intelectuală și estetică a tineretului nu se poate face complet numai în școală. ESTE NECESARĂ SPORIREA APORTULUI TUTUROR INSTITUȚIILOR care con-

tribuie, într-o formă sau alta, la această operă.

Grigore Daia. De pildă O.N.T. Excursiile sînt la fel de recreative pe cît sînt de instructive. Multe din excursiile organizate prin O.N.T. oferă condiții optime din acest punct de vedere. Dar, cîteodată, valoarea instructivă a călătoriei este diminuată prin INSUFICIENTA PREOCUPARE A GHIZILOR DE A PREZENTA, COMPETENT ȘI ATRĂGĂTOR OBIECTIVELE VIZITATE. O.S.T.A. în ceea ce privește unele manifestări care au loc în provincie sau chiar în Capitală, de asemenea nu pune totdeauna accentul pe calitate, pe eficiență.

rentabilitate materială dar și spirituală

Nicolae Ionescu. Poate că uneori se are în vedere mai mult îndeplinirea planului de încasări decît valoarea intrinsecă a spectacolelor.

Pompilia Stoian. Eu cred că un

asemenea fel de a vedea lucrurile e de-a dreptul dăunător.

Cornelia Filipaș. Da, cazuri de punere pe primul plan a criteriului rentabilității și de neglijare a aceluia al valorii instructiv-educative a manifestărilor respective se mai petrec. EO NEDREPTATE CARE SE FACE PUBLICULUI. Oamenii care vin la teatru, la concert, la o serată dansantă, vor să se simtă bine, să învețe ceva, să se destindă și, cînd ceea ce li se oferă este de proastă calitate, efectul e contrariu.

Nicolae Ionescu. Așadar, după ora 3 omul se odihnește și se distrează. O face în felul lui propriu, dar aceasta nu e o chestiune de interes strict individual, de vreme ce în timpul liber omul preferă să meargă la o casă de cultură, la un club, la cinema sau la teatru.

Aurel Dimitriu. Nu e o chestiune de interes strict individual de vreme ce mulți oameni ai muncii, tineri sau maturi, iau parte în număr tot mai mare la activități recreative, cultural-artistice etc.

îndrumate de instituții specializate.

Aurel Giroveanu. Tocmai aceasta ar trebui subliniat. Timpul liber al cetățeanului îl privește nu numai pe el, ci și pe instructorul casei de cultură, pe compozitor, pe interpretul de muzică ușoară, pe actor etc. Or, din cele publicate în ancheta dv., pe care o consider extrem de interesantă și utilă, ar mai fi multe de făcut. CÎND SE VOR FACE?

Aurel Dimitriu. În general, în legătură cu observațiile care ne privesc pe noi, aș vrea să mai spun ceva. În clipa de față, Direcția generală a marilor hoteluri și restaurante nu dispune de saloane destinate în exclusivitate dansului. Este necesar însă să se facă ceva în acest sens, deoarece AMENAJAREA UNOR LOCALURI ADECVATE, atît în Capitală cît și în provincie, ar răspunde unei dorințe legitime a multor tineri.

Trustrile de alimentație publică, împreună cu organizația de tineret, pot să stabilească în fiecare oraș cel puțin un restaurant care, o dată pe săptămînă, să organizeze matineuri dansante, stabilind o taxă de intrare care să le acopere cheltuielile făcute cu plata orchestrei de 3-4 persoane sau funcționarea unei instalații de amplificare cu magnetofon. Este necesar să se asigure un bufet rece, băuturi, articole de cofetărie și cafea la prețuri avantajoase, respectiv la categoria a II-a. Reclama și popularizarea localului să se organizeze de întreprinderea respectivă la un nivel artistic corespunzător. Să se folosească radioul, televiziunea, presa etc.

O mare atenție trebuie dată ținutei vestimentare a acestor tineri, împiedicînd eventual intrarea celor care ar stingheri prin aspectul lor distracția celorlalți. Astfel, în Capitală, barurile «Continental» și «Melody», care nu servesc însă masa la prînz, iar programul de seară îl încep la ora 22, avînd și o zi pe săptămînă «relache» au condițiile materiale necesare (ring de dans, bufet) pentru a putea organiza matineuri sau ceaiuri dansante pentru tineret. Organizarea acestor manifestări, propunem să se facă de către întreprinderile respective («Lido» și «Ambasador») în colaborare cu organizațiile raionale U.T.C., atît în ce privește orarul, programul artistic eventual, cît și popularizarea și partea organizatorică respectivă.

Ca simple sugestii, cred că ar fi potrivit ca aceste localuri să fie totuși legate de unele întreprinderi ori facultăți, iar publicitatea cu privire la desfășurarea activității să se facă chiar sub numele firmei respective. De pildă: «Studentii I.S.E. organizează în fiecare marți ceaiuri dansante la barul „Melody”... Cîntă orchestra..... Prețul de intrare.....»
Cînd se vor face?

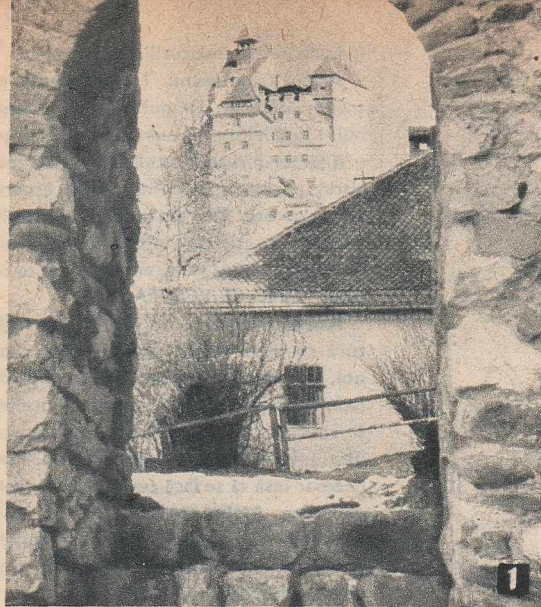
*

Redacția noastră a primit, ca urmare a publicării anchetei «Ce faceți după ora 3?» o serie de răspunsuri de la majoritatea instituțiilor și organizațiilor vizate. Observațiile critice formulate în revistă au fost considerate juste, iar o bună parte din propuneri — interesante.

Așa că, răspunzîndu-i lui Aurel Giroveanu, avem toate temeiurile să credem că... se va face!

Problemele ridicate vor continua să rămînă în atenția noastră.

Bazil DUNĂREANU
Nicolae RĂDULESCU

Fotografiile pe care le publicăm aci au fost alese dintre cele 110 lucrări prezentate în cea de-a doua expoziție a cercului de fotografi amatori de la Banca Națională a Republicii Socialiste România.

Deși cercul nu are o vechime decât de 7 ani, expoziția din holul Băncii Naționale dovedește nivelul tehnic și artistic ridicat al membrilor cercului, care au abordat cu succes o gamă variată de subiecte, de la peisaje realizate cu multă sensibilitate, la portrete în care se vede efortul de a evidenția caracterul modelului. Se resimte însă lipsa unui gen modern: instantaneul, fotografia surprinsă pe viu în momente semnificative.

1. Perspectivă — Matei Ionescu
2. Coloane — Gabriela Roth
3. Portret — Virgil Costea
4. Iarna în sat — Nicolae Mănescu

EXPOZIȚIE DE FOTOGRAFII LA BANCA NAȚIONALĂ

PE URMELE SESIZĂRILOR CRITICE

pentru o bună difuzare a presei

Încăpînind greutăți din partea unor organe locale de difuzare a presei, cititorii Stelian Budur din satul Găgeni, raionul Ploiești și Vasilică Dănilă din comuna Matca, raionul Tecuci, s-au adresat redacției noastre cerînd sprijin în susținerea reclamațiilor lor (refuzul factorului poștal de a face un abonament la «Flacăra» pentru tov. Budur și neprimirea revistei «Flacăra» la noua localitate de reședință a tov. Dănilă). Sesizînd la rîndul nostru Ministerul Poștelor și Telecomunicațiilor, Direcția generală a organizării difuzării presei, ni se face cunoscut că în cazul cititorului Stelian Budur (agența P.T.T.R. din Găgeni) a fost sancționată disciplinar pe linie administrativă și că «s-a trasat ca sarcină oficiului P.T.T.R. raional Ploiești să controleze îndeaproape activitatea agenției poștale de la Găgeni». Cit privește sesizarea cititorului Vasilică Dănilă, ni se comunică: «Chiar la anunțarea verbală a schimbării domiciliului de la Corod la Matca, oficiul Corod trebuia să ia măsuri pentru a obține o cerere scrisă (din

partea abonatului — n.r.) și să efectueze transferul abonamentului la noua adresă (în comuna Matca — n.r.)».

statu quo...

Foiletonul «Ca să nu se greșească adresa» din «Flacăra» nr. 11 critica slaba calitate a unor lucrări de reparații efectuate de I.R.C.R. raion N. Bălcescu la imobilul din str. Drumea Rădulescu nr. 7 și ușurează dovedică de I.A.L. a aceluiași raion cu prilejul recepționării lucrărilor. Luînd cunoștință de noca sus-amintită, Comitetul executiv al Sfatului popular N. Bălcescu ne trimite o adresă care se încheie astfel: «Sesizarea fiind justă, întreprinderea a luat măsuri pentru remedierea defecțiunilor. În prezent instalația de încălzire funcționează normal, iar acoperișul și străpungerea din planșeu se vor repara în cursul lunii aprilie 1966» (sublinierea noastră).

Din constatarea făcută pe teren reiese însă că numai în ce privește instalația de încălzire angajamentul a fost respectat. La data redactării acestei note — sfîrșitul lunii mai — reparațiile făgăduite pentru luna aprilie 1966 nu erau încă efectuate... Vor fi însă, sperăm, ca urmare a rîndurilor de față...

în câteva rînduri

George Pantea — Arad; Ion Cițu — Craiova. Vă recomandăm să citiți nota intitulată «O propunere privind liceele serale», publicată în nr. 18 al revistei noastre, pagina 18.

Ion Simionescu — Hunedoara. Pentru a vă putea răspunde, vă rugăm a ne comunica adresa dv. completă.

Costică Popovici — Nicorești. Precizăm că materialul la care vă referiți trata istoricul indicatoarelor rutiere și al circulației în condiții de pace, pe cînd dv. vorbiți de organizarea circulației de către militari în perioada imediat următoare încheierii primului război mondial. Vă mulțumim totuși pentru interesanta dv. completare prilejuită de vizita făcută în Franța în 1919.

E. Lungu — Bocșa. Portretele actorilor și cîntăreților dv. preferați (Margareta Pîslaru, Constantin Drăghici, Irina Petrescu etc.) au apărut mai recent sau mai puțin recent pe copertele noastre. În ce privește scriitoarea despre care ați dori să cunoașteți unele date, vă recomandăm să-i scrieți chiar dv. prin intermediul Uniunii scriitorilor, șos. Kiseleff 10, București.

M.R. Chrys — București. Am fi preferat să ne fi comunicat adresa dv. completă, caz în care răspunsul nostru ar fi fost mai amplu. Actorilor de film la care vă referiți (Yul Brynner, Alain Delon, Jean Gabin etc.) le vom dedica texte și fotografii ori de cite ori activitatea lor artistică o va justifica. Despre filmele western vom mai scrie.

Ștefan Ristea — Băilești. Despre haiducul Iancu Jianu puteți afla lucruri interesante citînd lucrarea prof. Crăciun Pătru, apărută recent la Craiova. Lucrarea este însoțită de numeroase fotografii documentare, precum și de o baladă închinată cunoscutului erou popular.

M. Buteanu — Caracal. Deși fotografia cîntărețului Nicolae Herlea a mai apărut pe coperta revistei noastre, nu este de loc exclus să mai revenim cu o fotografie într-un alt rol. În ce privește corespondența, i-o puteți trimite pe adresa Teatrului de operă și balet, bd. Gh. Gheorghiu-Dej 70, București.

I.L. — Lugoj. Redacția noastră nu este în măsură să furnizeze alte adrese în afara celor de la rubrica «Cititorii către cititori». Fotografia actorului dv. preferat a fost publi-

cată recent pe copertă de revista «Cinema». O vom face și noi probabil cu alt prilej.

Elena Dumitru, Katy Șerban — Oltenița. C. Dan, Dumitriu Il, Făcheti sint într-adevăr fotbaliști extrem de dotați. Li doriți pe coperta revistei noastre? Nu vă putem făgădui nimic precis. Imagini din marile orașe ale lumii au apărut și vor mai apărea în revistă. Poate și pe coperta a IV-a, dar mai sigur în interior.

o întîlnire plăcută

Ne scrie profesorul Const. Olteanu de la liceul «Nicolae Bălcescu» din Medgidia: «Flacăra» nr. 16 l-a prilejuit o întîlnire plăcută cu chipul fostului său elev, Dan Spătaru. Și, firesc, evocarea citorva amintiri: Dan Spătaru a fost cel mai tînr component al formației muzicale de amatori a liceului, în cadrul căreia, împreună cu sora sa Anca, forma un cuplu de cîntăreți mult îndrăgit de colegi și de profesori. În același timp, în 1955 (la vîrsta de 15 ani) Dan Spătaru devine parașutist, fiind cel mai tînr dintre cei circa 300 iubitori din Medgidia ai acestui sport al temerarilor, pentru obținerea brevetului trebuînd să i se acorde o dispensă specială de vîrstă.

Publicăm cu plăcere aceste amintiri ale unui profesor, menite a face cunoscute iubitorilor de muzică ușoară cîteva date inedite din biografia unui cîntăreț ce și-a cucerit pe merit popularitatea.

cînd vor ajunge și la lipova?

Cititorul nostru Gheorghe Tătar din Lipova ne semnalază o serie de lipsuri ce dăinuie în aprovizionarea magazinelor din centrul raional Lipova, îndeosebi în sectoarele piese auto-moto, metalocasnice, electriticate: piese de schimb pentru motocicletă M.Z. 175 (cauciucuri, becuri mici, simeringuri, garnituri și șuruburi diferite etc.); cauciucuri pentru bicicleta de copii Zefir; becuri pentru frigiderule Fram; rezistențe pentru fierul de călcat pro-

pus de Electrometal-Timișoara; stabilizatoare de tensiune pentru televizoare; sîrmă și tablă zincată, tablă neagră; capsule de schimb pentru autosifoane ș.a.

Multe dintre aceste produse pot fi găsite din belșug în alte localități. De ce atîta neglijență în aprovizionarea unui centru raional cum e Lipova?

Așteptăm răspunsul — și mai ales măsurile — organelor locale și regionale.

de pe meleagurile neamțului...

Tov. Victor Săndulescu, învățător pensionar din Bălățești — Tg. Neamț ne scrie: «Vă rog insistent să menționeți rubricile TV. Ambele sint eficiente și interesante. Am constatat unele îmbunătățiri la televiziunile datorită celor semnalate în rubricile TV ale «Flacărei». În continuare corespondentul nostru ne propune să introducem o rubrică permanentă traciind aspecte tehnice ale radio-televiziunii (emițători, relee etc.) Mulțumindu-i pentru aprecieri, trebuie să comunicăm tovarășului Săndulescu că nu socotim necesară asemenea rubrică în «Flacăra». Există publicații de specialitate — «Știință și tehnică», «Sport și tehnică» ș.a. — care tratează acest subiect cu destulă competență.

Temele acestea nu vor fi însă cu totul neglijate. Materialul despre sistemul de înregistrare Ampex, publicat chiar în numărul de față (pag 19), este o dovadă în acest sens.

să renunțăm la sport?

Tov. Jiva Hodoșan din Arad, ară tîndu-ne o serie de lucruri care plac în revista noastră și altele care plac mai puțin, ne cere totodată și nu mai publicăm sport, considerînd că există suficiente publicații de specialitate. Mărturisim că e prima oară cînd un cititor ne cere acest lucru. Redacția, ca și majoritatea cititorilor, nu poate fi de acord cu o asemenea propunere.

4

cititorii
intreaba

un eminent naturalist român

«Ce aport a adus Dimitrie Grecescu la dezvoltarea științelor naturii?»

Alexandru STROESCU
București

Răspunde PETRE DIACONU, doctor
în științe biologice.

Dimitrie Grecescu (1841-1909) și-a desfășurat activitatea de profesor de botanică și cercetător botanist fitogeograf în perioada când în țara noastră și în alte țări din Europa se ducea lupta dintre concepțiile creaționiste ale lui Georges Cuvier și cele darwiniste. În 1868, după ce și-a luat la Paris doctoratul în medicină și științele naturii, Grecescu este numit profesor de botanică la Școala națională de medicină din București și director al Grădinii botanice.

Ca profesor, Grecescu explica fenomenele naturii de pe poziții materialiste, insistând asupra legăturilor indisolubile dintre materie și mișcare. Vorbind despre proprietatea fundamentală a materiei vii, Grecescu susținea că ea nu trebuie să fie legată de creaționism, de existența vreunor forțe misterioase, ci de asimilație și dezamilație.

În urma unei munci de cercetare de trei decenii ca botanist, Grecescu a publicat în

1898 opera sa fundamentală — *Conspectul florei României* — lucrare neîntrecută până la apariție și rămasă mult timp neîntrecută chiar după aceea. Cartea botanistului român a fost folosită și citată de către autorii unor vaste lucrări de botanică elaborate după anul 1900 în Anglia, în Germania și în alte țări. Grecescu a alcătuit un bogat ierbar al florei din România, precum și un ierbar european. Aceste ierbare s-au aflat la Institutul botanic din București, până în timpul celui de-al doilea război mondial, când au fost distruse.

Savantul român a descris numeroase specii noi de plante din țara noastră ca: *Asparagus pseudosaber*, *Silene lotriensis*, *Mellilotus arenarius* și altele. Ocupându-se de clasificarea plantelor, Grecescu este primul român care propune un sistem propriu, natural, dând o imagine mai clară asupra raporturilor dintre plante decît cel propus de Linné.

În domeniul geobotanicii, Grecescu este considerat ca fondatorul fitogeografiei românești, împărțind flora țării în trei zone: alpină, forestieră și vegetația stepelor danubiene și pontice. Aceste distribuții diferite se datoresc condițiilor de mediu, împărțite de autor în telurice (de sol-relief) și condiții climatice (presiune atmosferică, temperatură și umezeală).

epocile glaciare. diverse ipoteze

«Cite epoci glaciare au fost și care sînt cauzele dispariției lor?»

Gheorghe POPAZU
Focșani

Răspunde prof. univ. VIRGIL HILT.

În trecutului geologic al Pământului, caracterul climatelor și repartiția lor pe suprafața sa au suferit schimbări, fapt dovedit prin existența resturilor de plante și animale fosile descoperite în depozitele caracteristice fiecărei ere geologice. În raport cu încălzirea sau răciră climatelor stă și repartiția și extinderea sau retragerea ghețarilor. Se presupune că în decursul istoriei geologice a Pământului, acesta ar fi fost invadat de mai multe ori de ghețari, cele mai vechi urme aparținînd erei arhaice (în America de Nord, în apropierea lacului Huron și în Africa de sud-vest), iar cele mai noi, erei cuaternare, când globul terestru fiind tulburat de modificări climatice grave, a suferit o răcire generală. În această eră, glaciațiunea s-a manifestat prin apariția a marii calote glaciare în zonele arctice și antarctice; în zona boreală, Scandinavia a fost acoperită de o calotă de gheață care se întindea departe spre sud și acoperea teritoriul de azi al Germaniei de nord și al Olandei, al aproape întregii Anglii, Poloniei și U.R.S.S., pînă la Kiev.

Ghețarii alpini au luat și ei extindere, ocupînd văile și înaintînd departe în regiunile vecine. Glaciațiunea a apărut și pe unii munți mai mici din zona temperată, cum au fost, spre exemplu, Carpații.

Climatul din cuaternar a suferit și el varia-

ții periodice, climatul rece și umed alterînd cu climatul cald și secetos. În legătură cu aceste variații, în timpul glaciațiunii cuaternare, ghețarii au înregistrat faze de extindere — acestea au fost perioadele glaciare, și faze de retragere — perioade interglaciare.

Glaciațiunea cuaternară a atins și părțile înalte ale Carpaților (munții Făgăraș, Retezat, Rodnei), mai cu seamă în ultimele perioade ale acesteia.

În ce privește cauzele care au provocat apariția acestor glaciațiuni s-au emis diferite ipoteze. Astfel unii geologi atribuie glaciațiunile unor cauze cosmice: trecerea planetei noastre printr-un nor de praf cosmic sau atingerea celui mai îndepărtat punct al galaxiei. Alții le atribuie oscilațiilor axei terestre; alții invocă asemenea cauze ca mișcările continentelor (ridicare și staționare), micșorarea cantității de căldură primite de la Soare, schimbarea proporției de bioxid de carbon din atmosferă în urma acțiunii vulcanilor, modificarea proporției repartiției între apele mărilor și oceanelor și uscat, schimbarea direcției curenților marini etc.

Americanii Young și Hann explică glaciațiunea prin schimbul de ape dintre Oceanul Atlantic și Oceanul Înghețat; în perioada când Arctica era liberă de gheață, schimbul de apă dintre ea și Atlantic fiind mai intens, apele oceanului s-au răcit mai mult, ceea ce a influențat și gradul de încălzire al Pământului.

În cadrul studiilor realizate în cel de-al treilea An Geofizic Internațional s-a ajuns la concluzia că în prezent ghețarii de pe întreaga suprafață a globului terestru se găsesc într-o fază de retragere.

televiziunea... la magnetofon

«Ce este Ampexul și cum funcționează?»

Radu ZÎMBREA
gara Balaci, raion Roșiori-de-Vede

Răspunde ing. PETRU GALBURĂ, director tehnic al Radioteleviziunii române.

Datorită perfecționării tehnicii de înregistrare pe bandă magnetică a diferitelor semnale, s-a ajuns să se înregistreze cu suficient succes și semnalele de televiziune.

Există mai multe sisteme de înregistrare a semnalelor video:

- sistemul VERA — englezesc.
- sistemul BING CROSBY — japonez și
- sistemele americane RCA și AMPEX.

Dintre acestea, pînă la ora actuală, datorită calității superioare a înregistrării și redării imaginii, s-a impus pe plan mondial sistemul AMPEX.

Înregistrarea pe magnetoscopul AMPEX se face pe o bandă lată de 50,8 mm, iar lungimea acestei benzi variază în funcție de bobina pe care este înfășurată; cea mai mare bobină are un diametru de 35,6 cm.

Pe o astfel de bobină se poate înregistra un program de televiziune cu o durată de 96 minute, la viteză de deplasare a benzii de 38 cm/sec și 192 minute, la viteză de 19 cm/sec.

Aparatul poate funcționa pe două viteze; înregistrarea pe viteză mai mare permite o calitate superioară a imaginii.

Sunetul care însoțește imaginea se înregistrează pe o pistă de-a lungul benzii la marginea superioară a acesteia, pe o lățime de 2,3 mm pregătită în prealabil de un cap de ștergere.

Ultimul tip de magnetoscop AMPEX, WR-2000, este complet automatizat are o greutate de 500 kg, înălțimea 1,57 m, lățimea 0,76 m, lungimea 1,6 m. După cum se vede, este un agregat destul de greoi, care reclamă o tehnică electronică și mecanică foarte avansată.

Marele avantaj al acestui aparat constă în faptul că se pot înregistra imagini de televiziune, care imediat după aceasta se pot reda fără nici un fel de prelucrare prealabilă.

Pe aceeași bandă se pot face înregistrări repetate, la fel cum se face înregistrările sunetului pe banda de magnetofon.

pe scurt

Fanny Ioniță, București. 1) Lalele negre? Ne pare foarte rău, dar nu vă putem indica nici o adresă de unde v-ați putea procura. Cel mult una... literară: romanul lui Al. Dumas. 2) «Coloana fără sfîrșit», creație a sculptorului Constantin Brâncuși, se află la Tg. Jiu, la capătul străzii Eroilor. Iată și celelalte date pe care ni le cereți: coloana (turnată la Petroșeni în 1937) are o înălțime de 30 de metri, fiind formată din 17 elemente cu o greutate totală de 14.226 kg.

În ce privește sugestiile pe care ni le faceți, vă promitem să ținem seama de ele.

V. Popescu, Drăgoești, rn. Gura Humorului.

1) Despre începuturile cinematografului românesc am mai scris de câteva ori. Vă amintim totuși care au fost cele dintîi filme realizate de iubitori ai cinematografului din țara noastră. Primii metri de pelucă turnați la noi erau, bineînțeles, cei ai unui strămoș al scurt metrajului documentar de astăzi: niște «vederi» din București. Ele au fost realizate în 1897 — la numai doi ani după prima proiecție de film cinematic, făcută la Paris de frații Lumière (1895). Primul film românesc de lung metraj a fost realizat în 1911 de către Grigore Brezianu: «Amor fatal»; filmul a fost interpretat de Lucia Sturdza, Tony Bulandra și Aurel Barbelian. În același an se filmează câteva episoade din piesa «Înșir-te mărgărite» de Victor Eftimiu, proiecția lor făcîndu-se în cadrul spectacolului. Dar primul film românesc care s-a realizat cu mijloace financiare și tehnice ceva mai importante, cu forțe artistice deosebit de puternice, cu o figurație și o recuzită bogată a fost cel turnat în anul următor (1912), tot de către Grigore Brezianu: «Războiul independent». Fragmente din acest film, care s-a păstrat destul de bine, au fost în mai multe rînduri prezentate — în ultimii ani — pe ecranul cinematografului și ale televiziunii noastre. 2) Cele mai vechi biblioteci cunoscute datează din mileniul al III-lea î.e.n. (Egipt și China). Cea mai vestită bibliotecă a antichității este însă mult mai tînără: bibliotecă din Alexandria (Egipt) întințată în secolul al III-lea î.e.n. de primii doi monarhi din familia Ptolemeilor. După unele informații, biblioteca avea 700.000 volume cînd a suferit prima devalizare (anul 47 î.e.n.).

Cornel Gabor, Făgăraș. Ne pare rău că nu vă putem procura numărul care vă lipsește din colecție, fiind epuizat. Am reușit propunerile dv. de a scrie ceva despre Combinatul chimic și despre vechea cetate din Făgăraș. Iată răspunsurile la întrebările puse de dv. 1) Adrese: Margareta Pislaru — Teatrul «Lucia Sturdza Bulandra», Bdul Schitu Măgureanu 1; Constantin Drăghici — Teatrul de Operetă, Splaiul Independenței 1; Iurie Darie — Teatrul de Comedie, str. Măndrești 2; Florin Piersic — Teatrul Național «L. Caragiale», str. 13 Decembrie 3; soliștilor de muzică ușoară de care ne întrebați le puteți scrie pe adresa Radioteleviziunii. 2) Serialul cu «Sfîntul» la Televiziune mai continuă, desigur, dar nu vă putem spune cîte episoade se vor transmite. 3) Anul acesta nu am mai acordat cupa atribuită în anii precedenți; acesta este motivul pentru care n-am mai publicat nici clasamentul. 4) Nu intră în vederile noastre să publicăm nici un fel de supliment.

V. SILVIAN

„o inimă care se exprima prin voce...“

«Doresc să află cîteva date din viața și cariera marii cîntărețe franceze Edith Piaf.»

I. LĂSTUNEANU
com. Poenița, rn. Rm. Sărat

Răspunde ADA BRUMARU, muzicolog.

Edith Piaf avea numai 47 de ani atunci cînd dragostea ei de viață și curajul frenetic, teribil, cu care a luptat să trăiască, să existe, să cînte, au fost înfrînte. Toată cariera ei, incununată de o glorie cum puțin artiști reușesc să cucerească, a fost ca o erupție intensă de lavă vulcanică, nimicitoare și totuși fascinantă, așa cum sînt numai fenomenele naturale.

Se numea Edith Giovanna Gassion și s-a născut în decembrie 1915. La vîrstă de 8 ani își pierde vederea și nu și-o recapătă decît cinci ani mai tîrziu. Vindecată, își urmează tatăl, acrobat de circ, în peregrinările lui prin biliuri. Încet, încet, se aprinde în ea dorința intensă de a cînta. În 1937 Louis Lepicé o remarcă și îi asigură debutul: i se spune «La môme Piaf». Două mari vedete ale music-hall-ului francez — Mistinguett și Maurice Chevalier — o admiră și o încurajează. Devine «Marea Piaf», care inaugurează o epocă în cîntecul francez. A creat cîntecul de extaz al iubirii veșnice, cîntecul tragic al despărțirii, cîntecul omniei batjocorite, cîntecul durerii care ride, al risului frenetic care ascunde suferința. A știut să exalte și bucuria simplă a balurilor populare, unde cîntă un acordeon și se dansează «javan», să simtă miresmele faubourguililor pariziene, vitalitatea disperată a oamenilor care vor să uite și să petreacă. «Piaf era o inimă care se exprima printr-o voce... «Simțul cuvintelor era la ea fantastic...» «Nimeni nu o poate înlocui cu acest simț artistic care înghetea totul, devora orice sentiment...» își amintesc cei chemați să-i aducă în scris un ultim omagiu în 11 octombrie 1963, cînd marea artistă a încetat din viață. În aceeași zi a un alt ilustru om de artă francez, care i-a dedicat rînduri emoționante: scriitorul Jean Cocteau...

pentru tinerele fete

La cererea cititoarei I.S. din Hunedoara, care a absolvit zilele acestea liceul, publicăm câteva modele de rochii festive pentru tinerele fete. Confectionate din mătase naturală sau țesătură fină din bumbac (modelele 1 și 2) din in, satin de bumbac sau mătase imprimată (modelele 3 și 4) aceste rochii avantează siluetele subțiri ale tinerelor fete și răspund recomandărilor modei actuale: linia ușor evazată, cutele duble, paspaluri și croieli «geometrice», talia ridicată. Pantofii au linia decoltată, dar tocul mai scund și mai gros.

Desene de Micaela DOBROGEANU

ȘTIȚI SĂ GĂȚIȚI CARNEA DE OAI E ȘI BERBEC?

Opinia neamului Forsythe, eroii lui John Galsworthy, din ciclul Forsythe Saga, este aceea că marea clasă a oamenilor, care cred în mîncare, care se bucură de gustul bucatelor, știu să aprecieze carnea de berbec. Un ospăț Forsythe culminează cu «spinare de berbec». «Nici un Forsythe n-a dat vreodată o masă — scrie Galsworthy — fără a servi și spinare de berbec. Friptura aceasta are o consistență suculentă, acit de potrivită pentru oamenii «bine situați»! E hrănitoare și gustoasă, un fel după care simți că ai mîncat».

Anglia nu e singura țară europeană care consideră carnea de berbec drept o mare delicatessă. În Franța, țara unei rafinate bucătării, carnea de berbec se vinde mai scump decît oricare altă carne, iar unele mari restaurante își fac o faimă din a prezenta ca o specialitate a casei preparatele din carne de berbec: «jigou» preparat «à la Bretonne» sau «à la boulangère», ragout-uri, cotlete pane însoțite de diferite sorturi de legume sau numai cu verză de Bruxelles după o căutată rețetă flamandă.

De o prețuire asemănătoare se bucură berbecul în Spania. În peninsula Iberică, notează George Călinescu, «...mai ales se elogiază carnea de «carnero», berbec, și am văzut că un cap de berbec... constituie o bucată aleasă».

Cum păstritul e o indelectică cunoscută din vremi străvechi pe plajurile și văile țării noastre, carnea de berbec și oaie intră și în tradiția bucătăriei românești. Citind, de pildă, «Povești ardelenesti» culese din gura poporului de Ioan Pop Reteganul și apărute spre sfîrșitul secolului trecut, vei înțeli: «Începea a aduce... tocană de carne de berbec indoită cu ceapă».

Cum gospodinelor noastre carnea de berbec și oaie le stau la îndemînă cu prețuri accesibile, nu le rămîne decît să-și învingă prejudecățile și să răsfoiască cărțile de bucate unde vor găsi rețete picante și apetisante care abia așteaptă să fie încercate.

Îmbietoarea bogăție de legume și verdețuri, pe care începutul verii le-a adus în piețe și care se pot combina în mod fericit cu carnea de oaie și berbec, oferă posibilitatea ca meniurile zilnice să cuprindă o varietate mare de preparate cu ridicată valoare nutritivă.

Carnea de oaie și berbec conține o cantitate

importantă de proteine, săruri minerale și vitamine, răspunzînd multipelelor necesități ale organismului. Cît despre gust, greșit gîndesc acei care o consideră fadă sau mai puțin gustoasă ca alte cărnuri.

Cititoarele revistei noastre nu vor fi decepționate dacă vor încerca să pregătească următorul ragout — un fel de tocană — după o rețetă irlandeză cunoscută sub numele de Irish Stew.

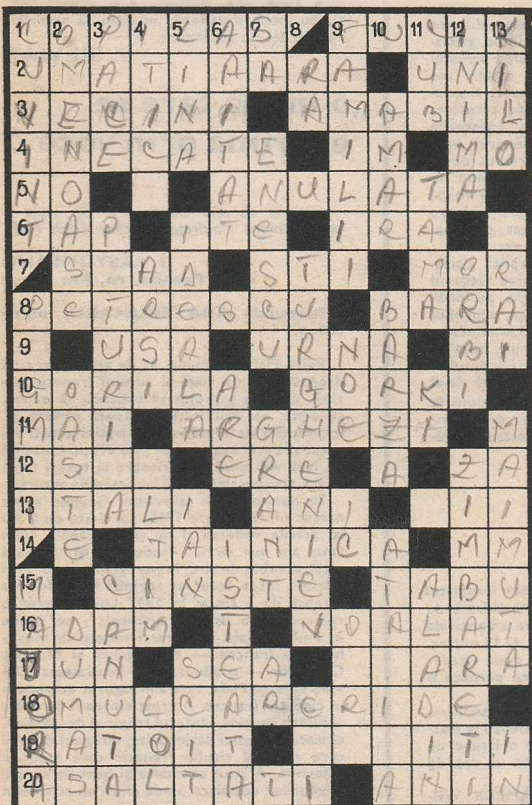
Se spală bine carnea cu apă rece, se taie bucăți și se fierbe apoi 5-6 minute în apă clocotită. Se scoate, se răcoarește cu apă rece (sub robinet). Se pune din nou la fiert, într-o cratiță pe fundul căreia am așezat un strat bun de ceapă tocată mărunt și 500 gr cartofi pentru un kilogram de carne. Se sarează, se piperează, se adaugă o legătură de verdețuri, se toarnă atîta apă cît să acopere carnea și se fierbe înăbușit la foc mic, cam o oră jumătate. Se scoate apoi carnea bucată cu bucată, sosul se degresează, se trece prin sită și se subțiază cu apă în care a fiert carnea și pe care am avut grijă s-o păstrăm. Se pun sosul și carnea pe foc mic, adăugînd încă 500-700 gr cartofi noi. Înainte de a servi, se presară pătrunjel verde tocat. Dacă avem sos prea mult, îl vom subția și vom obține din el o excelentă supă pentru masa de seară.

Iată încă o rețetă apetisantă: În curînd vor apărea vinetele. Pregătești atunci o musaca delicioasă și ușor de făcut. Este o mîncare originară din Orient, regiune a globului în care berbecul constituie hrana principală, islamul proscrind porcul.

Pentru musaca, cumpărați o spaț de berbec sau oaie și înăbușiți-o în puțină grăsime. Tocați-o. Prăjiți în ulei și patru vinete tăiate în două. Scobiți-le, păstrînd coaja cît mai întreagă. Tocați miezul. Amestecați-l cu tocătura de carne. Adăugați și două cepe tăiate mărunt și rumenite, sare, piper și verdețuri. Legați amestecul încorporînd două-trei ouă întregi. Tapetați o formă de bucină cu coaja vinetelor, cu partea neagră în afară, umpleți forma cu tocătura pregătită. Coaceți-o în cuptor în bain-marie timp de 45 de minute. Lăsați-o puțin să se odihnească, răsturnați-o și serviți-o înconjurată cu un sos picant de roșii

Olimpia ȘTEFĂNESCU

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE: oameni

dezlegarea jocului «MICUL ECRAN», apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) TELESPECTATOR. 2) EMISIUNI — MODA. 3) LINIE — ECRAN — D. 4) ERG — SC — LER — ZI. 5) E — ANTOLOGIE — O. 6) NA — OANA — L — CAR. 7) CLAR — TINAR — VE. 8) IBI — GREU — OVAL. 9) CAMERA — AN — TENE. 10) L — EV — SANII — PE. 11) OS — RETETA — CR. 12) PAZIT — RA — DUET. 13) EPOCALI — FILME. 14) DT — A — ABE — TIL. 15) IAC — BUNURI — EE. 16) AMATOR — LI — URS. 17) INEL — ME — TRAP. 18) ANAS — CATOZI — O. 19) CALATORIE — TUR. 20) ELECTRONICA — T.

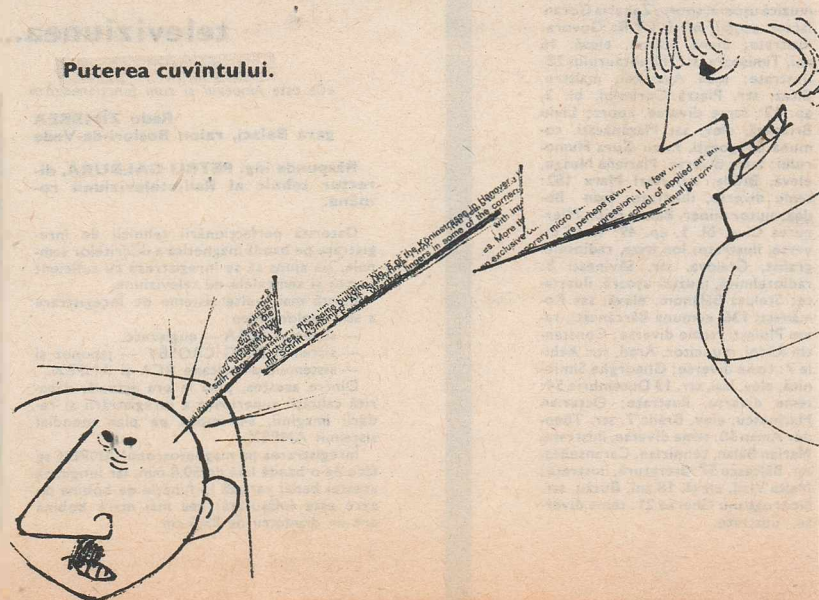
ORIZONTAL: 1) Pui de om — În finalul opereii sale «Reportaj cu ștreangul de gît», a scris: «Oameni, eu v-am iubit. Fiți vigilenți!». 2) Plină de omenie — A alipi. 3) Omul de lîngă tine (pl.) — Atent. 4) Puhoite — Din timp! — Un om sucie! 5) Neo! — Desființată. 6) Ispășitor proverbial — Fire — Curelușe de meșină. 7) Riu în vestul Euro — Apara de gimnastică. 9) Intrare — Cutie de vot — Prefix pentru doi. 10) Cea mai mare dintre maimuțele antropoide — Autorul romanului «Mama». 11) Luna florilor — Autorul volumului de versuri «Cîntare omului». 12) Comedie de Tudor Mușatescu — Perioade mari de timp — Verigă. 13) Din peninsula italică (pl.) — Alcătuiesc vîrsta omului — În viață. 14) Ascuns — Mihai Marinescu. 15) Omenie — Lucru ce nu poate fi atins (fig.). 16) Primul om (leg.) — Glas estompat. 17) Tinăr între cal și călăreț — Zgîrcit. 18) Roman de Victor Hugo (3 cuv.). 19) Răstît — Se subînțelege. 20) Atacați — Arin.

VERTICAL: 1) Mijloc de comunicare între oameni — Oameni mici — Om mare (fem.). 2) Umare — Armaș — Autorul romanului «Cei trei mușchetari». 3) Ţelul fierbinte al întregii omeniri — Erou al lui N. Filimon a cărui deviză e: «Fă-te om de lumea nouă, să furi cloșca de pe ouă» — Un om sucit dintr-o nuvelă de I.L. Caragiale. 4) Nedrept — Fript — La sfîrșit — Ued în Sudan. 5) O furnizează ovinele — Iluzorie — Ianuarie (abr.) — Locuitor din vechime de pe teritoriul țării noastre. 6) Iritat — Posedă — Are cap (fem.). 7) Pronume posesiv — Compozitor român, autorul suitei «Impresii din copilărie» — General american din secolul al XIX-lea — 100 mp. 8) Zeul soarelui la vechii egipteni — / scris «jurnalul unui om de prisos» — Prefix pentru morală. 9) Celulă de bază în toate formele de organizare a vieții în comun a oamenilor (pl.) — Singurul om scăpat de urgia potopului (leg.) — Pană — Pasăre de curte. 10) Greu (fig.) — Mamă... pentru copii — Primitivă, sălbatică. 11) Zar — «Oameni» — Kiriașcu Iulian — Posesorul unei lămpi fermecate în basmele orientale. 12) Motorul vieții — Nu vîd — Oameni veșnic veseli. 13) Kilogram — Viață — Strămoușul omului Din inimă!

Toma MICHINICI

UMOR DE CIK DAMADIAN

Puterea cuvîntului.

pe spaniei, în formația care a jucat în preliminariile campionatului mondial la stînga la dreapta, în picioare): Betancourt, Rivilla, Olivella, Retja, Gloria, (jos): Ufarte, Pereda, Marcelino, Suarez, Lapetra.

Antrenorul echipei spaniei despre campionatul mondial de fotbal: Invingător: un outsider!

osé Villalongo are o carieră de antrenor încununată de succese. A condus, în 1952 și 1957, echipa Real Madrid, fiind-o de două ori la victorie în campionatul european. Apoi, a antrenat echipa Atletico (în anii 1959 - 1963), cu care a cîștigat Cupa cîștigătorilor de cupe. Acum este antrenorul echipei naționale spaniole. Și dorința sa mai mare este ca selecționata Spaniei să ajungă la escalada culmilor atinse de formațiile de club.

ce răspunsurile sale la un interviu acordat turneului final al campionatului mondial de fotbal:

- **Ce v-a determinat să părăsiți cluburile cu care ați obținut succese?**

- O insuficiență cardiacă. Medicii mi-au interzis să mă mai epuizez în viața fotbalistică a cluburilor. Așa că am renunțat ușurat contractul pe care mi l-a oferit federația spaniolă.

- **Este oare mai ușor să fii antrenorul unei echipe naționale decît al unei echipe de club?**

- Firește că nu, în anul campionatului mondial. În schimb răspunsul e da, pentru că sunt mai liniștite. Ca antrenor al echipei naționale duc în spinare o mare greutate, dar nu mai sînt nevoit să mă zădăresc zilnic din greu. Și tocmai antrenamentele zilnice sînt cele care mi-au dat în inimă.

- **Credeți că este posibil — așa cum v-ați propus — să aduceți în fața unei bune formă echipei spaniole în 39 de zile?**

- Sper că va fi posibil.

- **După ce principii vă construiți echipa?**

- După sistemul cuburilor de joc.

Încep cu o bază de jucători experimentați, printre care se află și cei ce joacă acum în Italia: Suarez, Peiro, Del Sol. În jurul lor zidesc, cărămidă cu cărămidă, pe toți ceilalți jucători.

- **În ce proporție vor figura în echipă rutinații și talentele tinere?**

- Jumătate-jumătate. Ar fi greșit să mizez numai pe jucătorii experimentați, pentru că aceștia își pot pierde forma tocmai în momentele decisive.

- **Ați cunoscut victoria în C. C. E., în Cupa cîștigătorilor de cupe, în Cupa Europei pe națiuni. În ordine logică ar urma o victorie în campionatul mondial.**

- Dv. ați spus-o! Mie mi-e teamă totuși că adversarii noștri n-o să fie de aceeași părere.

- **De care adversari vă temeți cel mai mult?**

- În iulie, în Anglia, țaria sau slăbiciunea actuală a oricărei echipe nu va mai conta. Hotărîtoare va fi doar forma din ziua X.

- **Să întoarcem atunci întrebarea: pe care dintre adversarii dv. îi socotiți cei mai tari?**

- În grupă, fără îndoială, echipa R. F. G. poate și Elveția. Argentina nu, întrucît noi spaniolii știm cum să-i jucăm pe latino-americieni. Iar dacă ne vom califica mai departe — atunci mi-e într-adevăr teamă de Brazilia și de Anglia.

- **Pe cine vedeți învingător în campionatul mondial?**

- Nici Brazilia, nici Anglia! Un outsider!

- **Spania?**

- Sînt prea politicos ca să răspund...

—Pălăria ei e mai grozavă...!

GOSPODINE

folosii cu încredere ESENTE — în diferite arome — (rom, vanilie, trandafir, zmeură, vișine, lămîie etc.) produse de cooperativa «Chimica» București.

Unitățile comerțului de stat și cooperatist își pot procura aceste produse adresîndu-se direct COOPERATIVEI «CHIMICA» din București, Calea Șerban Vodă 22 - 24, telefon 23 40 67 sau 23 79 15.

CADRAN INTERNATIONAL

„C'est formidable...“

— corespondență specială din Paris —

Îmbrăcat în haina splendidă a zilelor de primăvară, Parisul a fost asaltat în cursul lunii mai de un număr sporit de vizitatori străini. Cea mai mare parte a acestora au constituit-o tehnicienii și specialiștii care împreună cu colegii lor francezi, au căutat să facă un schimb de informații, să cerceteze și să cunoască ce a realizat omul pînă acum în domeniul tehnicii și științei.

Prilejul le-a fost oferit de o serie întreagă de manifestări internaționale care au reunit, sub denumiri succinte dar cuprinzătoare ca Exponat, Europlast, Eurocauciuc și Bienala Echipamentului electric, produse de un înalt nivel tehnic, în jurul cărora s-au purtat discuții, s-au organizat expuneri, simpozioane etc. În

același timp, a avut loc a 55-a ediție a Tîrgului internațional de la Paris care a reunit în Parcul expozițiilor de la Porte de Versailles — pe o suprafață de expunere de câteva zeci de hectare — Pavilionul națiunilor, Pavilionul turismului și al campingului, Salonul european de drogherii, Salonul vinului și al echipamentului electric de uz casnic.

România a fost și ea prezentă la aceste importante manifestări tehnico-economice internaționale cu delegații de tehnicienii și specialiști, iar la Tîrgul internațional cu un pavilion național în cadrul căruia 8 întreprinderi românești de comerț exterior au expus mostre din produsele lor de export.

Produsele prezentate de România la acest tîrg internațional au fost expuse pe o suprafață de 600 mp spațiu interior în Pavilionul națiunilor și peste 400 mp spațiu în aer liber. Din această suprafață, produsele industriei constructoare de mașini au ocupat peste 60%, fapt oglindind dezvoltarea industrială tot mai accentuată a economiei Republicii Socialiste România. Dintre produsele expuse trebuie să remarcăm în primul rînd cele două strunguri carusel de 2 500 mm, realizări de înaltă tehnicitate ale industriei românești constructoare de mașini (FMUAB), care au produs o impresie deosebită asu-

pra vizitatorilor francezi. Ingineri și tehnicieni de la Fabrica de mașini-unelte Arad, uzinele Progresul-Brăila, Tractorul și Steagul roșu-Brașov etc. au prezentat de asemeni produsele întreprinderilor lor. Pavilionul românesc a cuprins totodată un stand important al industriei chimice și mostre din produsele petrolierii din diverse materiale de construcție. Pe o suprafață de circa 25% din pavilion au fost expuse produse ale industriei ușoare și artizanale. Un punct de atracție al acestui sector l-a constituit războiul de țesut manual, la care o muncitoare textilistă română a lucrat în timpul, demonstrînd calitatea deosebită a covoarelor românești.

Privit în ansamblu (produse, grafică arhitectonică) pavilionul românesc reușește să redea o imagine vie a dezvoltării economice a României de astăzi paralel cu ideea că România este un partener comercial interesant pentru oricărui țară care dorește să dezvolte relații economice pe baze reciproce avantajoase.

Participarea Republicii Socialiste România cu un pavilion național la acest tîrg internațional a fost în atenția nu numai a publicului vizitator, a presei sau televiziunii (care a transmis de trei ori imagini din pavilion), dar și a oficialităților franceze, Pavilionul român a fost vizitat de primul ministru al Franței, dl. George Pompidou, care fiind impresionat de vîrietaatea și nivelul produselor industriei prezentate a spus: „C'est formidable, Roumanie“. Această exprimare reflectă de altfel, foarte sugestiv, părerea majorității a vizitatorilor francezi.

N. VRABIE

directorul pavilionului românesc

peripețiile unor robinsoni moderni

Robinson — cel din roman — a fost urmat de mulți Robinsoni. Începînd cu cei minaiți de excentricitate și pînă la cercetătorii științifici, mulți au încercat de-a lungul celor aproape două sute cincizeci de ani scurși de la apariția romanului lui Daniel Defoe, să trăiască pe o insulă pustie un timp mai scurt sau mai lung, în funcție de resurse și de nervi.

Ultimii din șirul acestor Robinsoni au fost doi ziaristi englezi. Inițiativa acestei escapade nu le-a aparținut însă lor, ci revistei engleze *Weekend Telegraph*.

După ce redacția respectivă i-a găsit pe cei doi voluntari, Andrew Alexander — reporter — și Don McCullin — foto-reporter — trebuia să fie găsită și insula corespunzătoare. În tot cazul, aceasta era o treabă mai ușoară. Alegerea s-a oprit asupra insulei Necker. În imensitatea Oceanului Atlantic, insula Necker este un petec de pămînt stîncos, lung de 1 kilometru și lat de câteva sute de metri, avînd doar cîțiva cocotieri, un mic lac și un climat tropical.

Echipamentul „naufrașiilor“: hainele de pe ei, un briceag, un băț pentru pescuit cu câteva undițe primitive, chibrituri, finctură de iod, o pinză de cort și 9 litri de apă de băut.

Iată și cîteva fragmente din jurnalul lui Andrew Alexander, care ilustrează modul cum au trăit pe această insulă pustie.

Prima zi. La ora zece dimineața debarcăm, bine dispuși. Trei săptămîni trebuie să trăim aici, dar probabil vom putea prelungi șederea noastră timp de o lună. Pește se găsește din abundență și în cel mai rău caz, meniul va fi puțin monoton. Am construit o colibă acoperită, apoi ne-am odihnit. Mai tîrziu am pornit în căutarea cocotierilor. Rezultatul

ne-a dezamăgit complet. Copacii și foarte înalți, este aproape imposibil să ajungi în vîrf. Am adunat de jos cîte nuci căzute. Pește nu am reușit să prindem. Ni-e sete, dar trebuie să facem economie de apă. „Nu prea îmi place să văd aici“ — a spus Don.

Ziua a doua. Am avut o noapte groznică. A bătuț tot timpul un vînt rece am înghețat complet. Dimineața am reușit numai o coajă uscată de nucă, cocos și am băut o ceașcă de apă... A găsit lacul. Apa este noroioasă și culoare închisă... la gust e insuportabilă, nu se poate bea. Cîna: nuci, cocos uscate, pere pădurețe, puțin apă.

Ziua a zecea. Acasă visam să scapăm de telefoane. Acum chiar o „gîșală“ mi-ar părea un glas divin. Ibinson Crusoe era un om norocos. Am avut totdeauna apă proaspătă.

Ziua a treisprezecea. Dimineața consumat ultima picătură de apă.

Ziua a patrusprezecea. M-am trezit noaptea că nu mai pot să înghit. plouă de loc. Nu am ațita putere să o baie în mare. Chiar și să vorbim vine greu. Am hotărît să dăm semnal. (Pentru ca o echipă de salvare de pe insula apropiată să vină să-i ia, „robinsonii“ trebuiau să ridice un stegut roșu.)

Ajutorul a sosit în dimineața celei de 15-a zi. „Naufrașiții“ au fost imediat internați într-un spital. Medicii au constat, că din lipsă de apă nu ar fi zistat mult timp. În două săptămîni care dintre ei a slăbit cu 10 kilograme.

Cel doi „robinsoni“ de pe insula Necker.

O deosebită amploare au luat în această săptămîină demonstrațiile antigovernamentale și anti americane de la Saigon, Hue și alte localități sud-vietnameze. Imaginea de mai sus înfățișează un grup de studenți aflați în greva foamei, în fața consulatului american din Hue, în semn de protest împotriva politicii americane în Vietnam.

cauze identificabile

Din nou, operatorii Burselor din Wall Street nu au putut face față variației cursului acțiunilor. Era în primele zile de mai, cînd cota principalelor firme industriale scădea vertiginos, pentru a se redresa oarecum a doua zi. Și apoi lucrurile se repetau... „Nimic grav, cu adevărat grav“ — au încercat să calmeze spiritele oficialitățile de pe tărîmul economiei. Opinie împărțită însă de prea puțini.

„Semne neliniștitoare încep să apară în economie“ — declara, de pildă, un purtător de cuvînt al nou creatului Comitet consultativ pentru legăturile dintre capitaliști și muncitori.

Care sînt aceste semne?

■ Stocul de aur al S.U.A. a mai scăzut cu 100 milioane dolari.

■ Deficitul bugetar pe anul financiar care se încheie la sfîrșitul lunii iunie va fi de aproape 4 miliarde dolari.

■ În primul trimestru al acestui an deficitul balanței de plăți s-a ridicat la 582 milioane dolari. Dacă ritmul se va menține, la sfîrșitul anului deficitul va ajunge la 2 300 milioane.

■ Costul vieții a crescut în ultimul an cu 1,5 la sută.

Cauzele scăderilor de la Bursă, ale norilor care încep să apară pe cerul economiei americane sînt identificabile. Nu ne vom referi la cele generale, proprii sistemului capitalist de producție. De data aceasta specialiștii vorbesc tot mai insistent despre războiul purtat împotriva poporului vietnamez.

Boom-ul despre care vorbea președintele Johnson la începutul acestui an, a luat un curs care indică o altă direcție decît cea oficială prevăzută: inflația. Semnele unei cotituri negative în evoluția economică sînt vizibile în scăderea activității în industria de automobile, în plafonarea vânzărilor cu amănuntul, în încetinirea generală a ritmului creșterii producției.

Legătura dintre această situație și agresiunea din Vietnam a început să fie recunoscută chiar și de specialiștii americani în materie. „Tot ce se petrece în economia americană — afirma un grup de economiști în paginile revistei *Fortune* — tot ce se petrece în sfera producției și consumului, în domeniul politicii prețurilor și impozitelor, depinde în prezent într-o foarte mare măsură de cheltuielile pentru războiul din Vietnam“. Continuarea războiului și implicit creșterea cheltuielilor, constată aceeași revistă, duce la amplificarea „greutăților economice ale căror proporții numeroși economiști nici nu le pot evalua“.

Proporțiile totuși se pot evalua. Actualmente contribuabilul american plătește 13 miliarde dolari anual pentru ducerea războiului din Vietnam. Dacă esca-ladarea va continua S.U.A. ar putea cheltui însă 21 miliarde pînă la sfîrșitul anului. Între timp aurul de la Fort Knox va continua să emigreze, iar inflația ar putea deveni galopantă.

Eugen PHOEBUS

skoda — jubileu și perspective

Șoferul taxiului care mă transportă ră grabă din pitorescul Mala Strana, este Vitava, până în piața centrală a clavske Namesti părea foarte contrastat că nu aflasem încă despre jubileul soda.

L-am întrebat dacă nu cumva este vorba de aniversarea vestitelor uzine cehoslovace. Și am aflat că muncitorii tehnicieni fabricii de automobile „Mlada Boleslav” sărbătoreau în ziua aceea „lanțarea” limuzinei jubiliare cu care se lansează prima serie de autoturisme tip coda 1 000 MB produse până atunci în brică.

Omul de la volan, un încercat conducător de taximetru, știa bine că tema referată a pasagerilor, mai ales a bărbuților, este invariabil autoturismul. Și un lucrare cindva la „maternitatea școlilor” era bucuros că avea un interloctor interesat să afle cîte ceva din ogografia uzinelor de automobile cehoslovace.

La „Mlada Boleslav”, jubileul n-a fost iar un prilej de premieri, decorări și stivități. Fabrica a făcut o analiză tehnică a seriei 1 000 MB și pe baza rapoartelor de specialitate și a sondajelor între cumpărătorii din țară și de peste țară s-au adus limuzinei o seamă de îmbunătățiri substanțiale. Preocuparea principală a tehnicienilor era aceea de a ridica la nivelul mediu al celorlalte țări europene de automobile, randamentul motorului, confortul și eleganța limuzinei Skoda 1 000 MB.

Sarcina trebuie îndeplinită fără întâr-

ziere încă în prima parte a acestui an pentru ca cele peste 70 000 de autoturisme 1 000 MB care vor ieși pe porțile uzinei până la sfîrșitul lui 1966 să marcheze într-adevăr o creștere calitativă a acestei serii.

După cum mi s-a spus la Praga, din totalul mașinilor de tip 1 000 MB ce se vor produce în 1966 un număr de 68 700 vor fi de categoria standard, 7 000 limuzine de lux, iar alte cîteva mii vor fi mașini cu felurite modificări experimentale. Pentru exportul în zeci de țări ale lumii sînt rezervate 50 950 de autoturisme, majoritatea de tip standard și numai 4 000 din categoria „De lux”.

Șoferul Ionas care cunoștea „situația exactă” m-a asigurat că deși aparent modelul standard din acest an diferă puțin de cel anterior totuși micșorarea litrajului la 7,2/100 km reprezintă un avans remarcabil.

În ce privește Skoda „De lux”, data lansării sale va fi probabil aceea fixată în planul de producție: 1 iulie 1966.

După experiența primei serii de 100 000 autoturisme Skoda 1 000 MB industria de automobile cehoslovacă capătă o nouă dezvoltare, cu atât mai mult cu cît, potrivit prevederilor planului de stat, producția de autoturisme urmează să crească în acest an cu aproximativ 18 la sută.

Pentru stimularea și perfecționarea producției, până la sfîrșitul anului acesta urmează să fie investite peste 360 milioane coroane, în scopul de a se moderniza o mare parte din instalațiile existente și de a se crea noi capacități.

Paralel cu aceste investiții se vor alocate sume importante pentru organizarea pe baze noi a producției pieselor de schimb.

Jubileul din această primăvară al uzinelor „Mlada Boleslav” constituie, după cum afirmă specialiștii cehoslovaci, o bază și un punct de plecare pentru planul de perspectivă care prevede creșterea producției într-un asemenea ritm, încît în 1970 să se poată ajunge la o producție zilnică de 400 de automobile de diferite tipuri, ceea ce ar reprezenta un număr de 120 000 de mașini pe an. Butada lui Ionas, maestrul volanului, avea tîlcul ei: „Skoda nu stă; umblă”...

D. BABOIAN

Sprînjiniți de Consiliul național al Universității din Buenos Aires, precum și de Confederația generală a oamenilor muncii din Argentina, studenții din capitala acestei țări revendică condiții mai bune de învățămînt. În cursul unor recente acțiuni ale studenților poliția a intervenit, producîndu-se incidente violente. Federația universitară a studenților a anunțat că va continua lupta pînă cînd revendicările sale vor fi satisfăcute.

ultimatumul abandonat

Cu cîtiva vreme în urmă, reprezentantul la Leopoldville al companiei italiene de stat E.N.I. a fost invitat să se prezinte la unul din consilierii cabinetului prezidențial. La data fixată, impunitivul lui E.N.I. a constatat că cel convocat nu era de fapt un congolez, ci colonelul belgian Van Hambuel. Pe un ton inamic, acesta i-a declarat că va trebui revizuit acordul dintre guvernul congolez și E.N.I. privitor la construirea unei rafinerii petroliere cu o capacitate de 600 000 tone, dîndu-i în acest sens, un ultimatum.

Această întrevvedere a constituit punctul de plecare al unui întreg scandal care a scos la lumină unele activități de obicei mai puțin publice ale marilor companii participante la consorțiul petrolier internațional.

Acordul dintre E.N.I. și guvernul congolez fusese încheiat în anul 1962, în ciuda piedicilor pe care au încercat să le pună o serie de mari companii petroliere străine — în special americane — interesate să obțină ele contractul. Cum însă condițiile propuse de E.N.I. erau mai avantajoase, autoritățile congoleze au respins oferta reprezentanților americani, care urmăreau să obțină condiții privilegiate.

Petrofina, Shell, Texaco și Socony — marile companii interesate — nu s-au consolat însă după înfrîngerea suferită.

După patru ani, în care timp rafinării a fost pe jumătate construită ele au reușit, se pare, utilizînd și serviciile unor consilieri belgieni, să determine o schimbare a atitudinii cabinetului congolez. Consecința a acestei schimbări este și sus-amintita cerere a guvernului de la Leopoldville ca să-i revină 51 la sută din acțiuni, restul de 49 de procente urmînd să fie împărțite între E.N.I. și celelalte patru companii amintite.

Prima parte a cererii — creșterea cu un punct a participării guvernului congolez n-a ridicat obiecțiuni deosebite din partea E.N.I. În ceea ce privește însă încercarea de a diminua rolul companiei italiene și a da drept de proprietate companiilor americane, poziția lui E.N.I. a fost categorică: nu.

Comentînd faptele, persoane oficiale din Leopoldville — citate de corespondentul ziarului britanic *Guardian* — au ținut să sublinieze de altfel, cu acest prilej, că unele cercuri belgiene și Departamentul de Stat al S.U.A. au acționat și în alte ocazii împotriva politicii promovate de E.N.I. în Congo.

Pînă acum, știrile arată că strategia marilor companii americane a fost obținută să dea înapoi, ultimatumul fiind abandonat. Rămîne însă de văzut dacă nu vor încerca din nou să-și ia revanșa...

Floirin UDREA

pe marginea unei emisiuni la televiziune

— corespondență din roma —

În timp ce pe canalul secund al televiziunii italiene eminenții savanți prezintă cadrul emisiunii „Orizontul științei”, e mai noi cuceriri, de la zborurile mice la lumea nevăzută a microbilor, cadrul programului național se transformă în fiecare după-amiază o altă emisie care, prin conținutul ei și, mai ales, prin publicul căruia i se adresează, oglindește o realitate tristă. Este vorba de acel curs intitulat „Non e mai po tardi” (Niciodată nu e prea tîrziu), un intermediu căruiu a mare masă de spectatori fac pentru prima oară cutîntă cu literele alfabetului și cu cele din operațiuni aritmetice. E drept, în sfîrșit, cel care predă cursul se străduiește să facă cît mai atractiv, folosînd din mijloacele tehnice de care dispune mai tînără artă. Se pune însă întrebarea: cîți dintre cei care stau cu ochii în mîină au condițiile necesare să-și poată lua rămas bun de la nericul neștiinței?

În fața o statistică a Uniunii naționale pentru lupta împotriva analfabetismului, potrivit căreia în Italia există în prezent peste 3 500 000 de oameni auzitori de carte, în timp ce 7 000 000 posedă nici un fel de certificat de literă sau, mai precis, nu au absolvit nivelul elementar. Nu demult a avut loc în Roma festivitatea decernării premiului „ma Garofalo”, acordat în fiecare an persoanei care se distinge în lupta pentru înlăturarea analfabetismului. El a fost acordat de o tînără învățătoare, Giuseppina Abate, care s-a remarcat în această luptă dar nobilă bătălie pentru luminarea oamenilor. Sînd de vorbă cu ea, ne-a spus că în comuna în care trăiește, anul trecut în Lucania, o așezare din preajma

Potenzii (spre virful cizmei peninsulare), aproape 35 la sută din populație nu știe nici măcar să se semneze. Aici, din fiecare trei familii doi oameni au plecat în emigrație, iar femeile sînt încă sclavile obscurantismului și misticismului, exact ca în filmul lui Vittorio de Sica, „Medicul și vrăciul”.

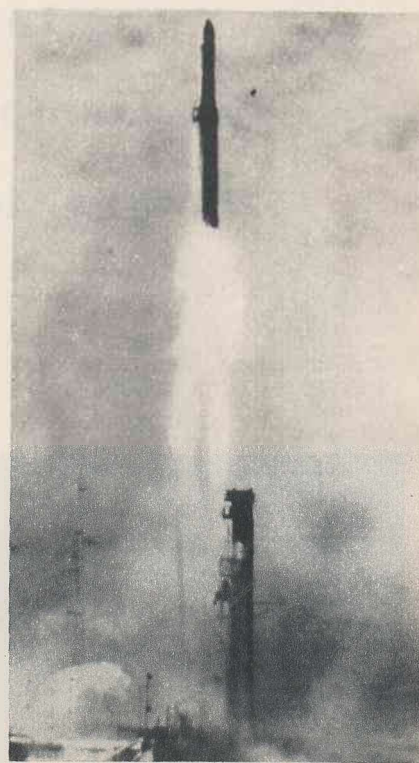
Sînt provincii în Italia, printre care Calabria și Lucania, în care peste 40 la sută din populație nu a trecut prin școala elementară. Zilele acestea, ziarul *Paese Sera* scria că tribunalul de minori din Roma judecă în fiecare an peste 1 000 de adolescenți, în ale căror fișe apare ca un leitmotiv cuvîntul: „semianalfabet”.

Problema cu un profund caracter social, neștiința de carte face, desigur, obiectul discuțiilor și cercetărilor oamenilor politici și sociologilor. Se discută mult despre reforma școlară. În Parlament au avut și vor mai avea loc dezbateri pe această temă. Analfabetismul își are izvoarele în terenul vast al înapoierii în care trăiesc milioane și milioane de țărani din sud. Oameni care muncesc pe pămînturile moșierilor în condiții grele, care, în lupta pentru pîinea zilnică, nu își pot permite luxul de a învăța și nici măcar de a-și trimite copiii la școală. Și, oricît de rodnică ar fi emisiunea transmisă la televiziune, aceste izvoare de care am pomenit îngroașă mereu marea fluviu al neștiințelor de carte. Iar pentru a întregi titlul respectivei emisiuni trebuie adăugat: ca să înveți nu este niciodată prea tîrziu dacă ai condiții; printre altele — să ai și televizor.

I. MĂRGINEANU

„Satisfăcătoare”. Astfel au fost calificate rezultatele recente lansări de la baza Woomera (Australia) a rachetei „Europa 1” (în fotografie) — deși motoarele rachetei au trebuit să fie oprite de specialiștii înainte de sfîrșitul experienței „din motive de securitate”. Scopul lansării experimentale de la Woomera consta în verificarea capacității primului etaj, englez, al rachetei, de a suporta în zbor greutatea celorlalte două — francez și vest-german.

De notat însă că această experiență din deșertul australian s-a desfășurat în momentul în care planează incertitudinea asupra existenței viitoare a organizației vest-europene ELDO (European Launcher Development Organization), constituită din șapte țări care și-au propus construirea unei rachete europene pentru lansarea de sateliți grei. Ultima sesiune ELDO, întrunită la sfîrșitul lunii aprilie la Paris pentru a discuta în deosebi serioasele obiecții aduse de Anglia programului de construcție a rachetei Europa, s-a soldat fără adoptarea altei hotărîri concrete decît aceea de a-și suspenda lucrările pînă la 9 iunie. Dar dacă intenția Angliei — despre care unii comentatori afirmă că ar fi de inspirație americană — pare să fie de a pune capăt continuării programului ELDO, Franța dorește, dimpotrivă, dezvoltarea acestui program, prin lansarea unor sateliți de telecomunicații, meteorologici etc. fapt care să asigure astfel independența Europei occidentale față de S.U.A. și pe acest tîrim. Acest aspect al problemei urmează de altfel a fi luat în discuție la 9 iunie. ...Dacă, bineînțeles, reuniunea va avea loc la data fixată, câți comentatori informați relatează că din partea britanică s-a și întreprins tentativa de a o amîna.

-Am uitat
să cumpăr
brânză topită!..

● gustare delicioasă care se prepară într-un timp record este:

SANDVIȘUL CU BRÎNZĂ TOPITĂ

Brânza topită pasta EXPRES sau LIDO este ambalată în burdușele de polietilenă de 200 gr și se găsește în comerț în următoarele sortimente:

- BRÎNZĂ LIDO-SVAIȚER cu salam sau cu șuncă
- BRÎNZĂ EXPRES cu adaos de tomate, boia, țelină, chimion, piper, măsline. Acest produs se prepară din următoarele sortimente: Svaițer, Olanda, Cedar sau Trapist.